МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 29 (4043). | ШИНАРДИ, 9 март, 1965 шу. | Мах 2 кеп.

ХОАМ

Укх шера 5-ча марта йистедаьлар Австрале Коммунистически парте, Аргентина Коммунистически парте, Болгарски коммунистически парте, Бразильски коммунистически парте, Великобритане Коммунистически парте, Венгерски социалистически болхлой парте, Германе Социалистически едини парте, Германе Коммунистически парте, Инде Коммунистически парте, Итальянски коммунистически парте, Кубай социалистически революце Едини парте, Монгольски халкъа-революционни парте, Польски вIашагIкхийттача болхлой парте, Сирийски коммунистически парте, Советски Союза Коммунистически парте, Финлянде Коммунистически парте, Французски коммунистически парте, Чехословаке Коммунистически парте викалаш Москве вIашагIкхетар. Уж вIашагIкхийттача наблюдателаш болаш хилар Америка ВIашагIкхийттача Штатий Коммунистически парте викалаш.

ВIашагIкхетарах йола, дег тIареи доттагIлени хьалашка массава раьза а волаш тIайица вIашагIкхетара коммюнике непа теха арайоахкаргья укх шера 10 марта.

СОВЕТСКИ КХАЛНАХАГА

8-ча МАРТЕРЧА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА КХАЛНАЬХА ДЕНЦА ДУВЗАДЕННА ДАЬ КПСС ЦК кхайкарал

Деза новкъостий кхалнах!

Тха ноаной, йижарий, доттагIий!

Тха сийлера къахьегамхой, коммунизм хьалъеча хьинаре дакъа лоацараш!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето чIоагIа а дег тIара а моаршал лу шуга, 8-ча мартерча Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха денца, паргIатои цхьатаррара бокъонаши, къамий лоIам, демократи, социализм бахьан долаш, дерригача дунен тIара машар бахьан долаш лоаттабеча къовсамерча барт-цхьоагIони мутIахьлени денца даькъала дувц шо.

Кхалнаьха лоархIам боккха ба советски халкъа ерригача исторически коталонашка. ОагIув оагIох а теха маIача нахаца цхьана къовсам лоаттабаьб цар Советий Iаьдал даккхар духьа, Октябро даьхараш бе герз а делла лорадаьд граждански тIемеи Сийлахь-боккхача Даймехка тIемеи бирсача шерашка, шоай хьинаререча къахьегамца доккха дакъа лаьцар пятилеткай шерашка социализм хьалъеча.

Коммунистически парте марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма, халкъий доттагIлен сийлахь-йоккхийча идеяшца хьалкхебаь, ерригача советски республикашкара кхалнах тахан а болх маIача нахаца цхьана цхьан мугIаре а этта адамлен сийрдача кхоаненга — коммунизмага. Массанахьа а — фабрикашкеи заводашкеи, колхозашка а совхозашка а, унахцIено лораяра, халкъа образоване системе, Iилме, литературе, искусстве шоай хьинарерча творчески къахьегамца социалистически Даьхе хестаю советски кхалнаха.

Белгалъяьнна моттиг лоац кхалнаха пачхахьалкхенна, мехка халкъа боахама доал деча. Уж керте латт дукхача промышленни предприятешта, Iилман учрежденешта, колхозашта, совхозашта, юкъарчал доаццаш дакъа лоац цар пачхахьалкхен Iаьдала лакхерча органий — СССР Лакхехьарча Совета, союзнии автономнии республикай Лакхехьарча Советий балхаца, моттигерча Советийи общественни организацейи гIулакхашка.

Советски кхалнаьха хьинарерча къахьегама, Даьхенна гарга цар даьча гIулакхий бе боагIача тайпара мах баьб Коммунистически парте, Советски правительства, дерригача халкъо; цхьа миллион совгIа кхалсага правительственни совгIаташ деннад, кхо эзар гаргга йолча кхалсаго доккхал деш лелаю Советски Союза Турпал а Социалистически Къахьегама Турпал а яха цIераш.

Социализми коммунизми хьалъеча советски кхалнахаи вежарашха долча социалистически мехкашкарча цар турпалерча подругаштеи карагIдаьннараша, чIоагIлуш латтача интернациональни барт-цхьоагIоно эксплуатаценеи Iазапаи духьала, паргIатои къамий лоIами бахьан долаш, демократии машари бахьан долаш хьинаре къовсам лоаттабара капиталистически колониальнии мехкашкарча къахьегача кхалнаьха дегаш ураувттаду.

ТIема духьала лоаттабеча къовсамал сий долашагIеи дезагIеи хIама дац дерригача мехкашкарча кхалнаьха. Бераштa вахар луши уж хьалкхедеши болча кхалнаха тIа-тIа чIоагIагIа къовсам лоаттабу машар лорабеш. Цар дIадех Вьетнама духьалара американски агрессии цIий мехка а деш Конго гIулакхашта юкъе гIертилгеи сов чехка социйтилга, уж хьаьда духьал бувл малхбузенгермански милитаристаш ядерни герзаца кийчбара.

ЧIоагIа машар бахьан долаш, империалистически тIом гIеттабераштa духьал къовсам лоаттаберий хьалхарча мугIарашка латт вай мехка кхалнах. Цар чIоагIа хьаллоац Коммунистически партеи Советски правительстваи чакхйоаха ленински машар беза арахьара политика, шоай низаш кходац вай Даьхен низ чIоагIбараи сий лакхдараи.

КПСС ЦК-а Советски Союзера беррига а кхалнах тIахьех дIахо а кIаьд ца луш машар чIоагIбара, дерригача мехкашкарча къахьегача кхалнаьха интернациональни барт-цхьоагIо мамогга чIоагIъяри шеръяри духьа къовсам лоаттабара, цар цхьоагIон кхотабалари чIоагIдара.

Тха деза доттагIий!

Коммунистически партена, беррригача советски наха дег тIара лов шо чIоагIа моган-маьрша долаш, доккхача иразаца, сийрдача маьршача вахарца дахар!

Сий а хоастам а хилба советски кхалнаха — коммунизм хьалъераштa, лаьттан тIа беррригача наха машари иразе хилийтар духьа чIоагIа къовсам лоаттабераштa!

Даькъала хилба дерригача дунен тIара къахьега кхалнах!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

ЛЕНИНА КХАЙКАДАЬ ДОТТАГIАЛ

Коммунистически общество хьалъеш доахкача Советий мехкарча халкъех дийтIехьа чIоагIагIа кхоталуш боагIа цхьа дезал хиннаб. Нагахьа санна къамий дош нийса къоастадича, цар барт-цхьоагIо цхьанна хIамо а йохаерг ца хилар дерригача дуненна дIагойташ бола хьокхам ба вай мехкарча социалистически къамашта юкъера вежарий доттагIал. Цо доттагIало новкъостал даьд Советски Союза халкъашта Октябрьски революце арахьара а чура а моастагIий эшабе, исторически лоацача хана тIехьа биса аграрни мохк хиннача вай Даьхенах низ бола индустриально-колхозни пачхахьалкхе е, фашизм эшае. Из дохаргдоаца доттагIал да вайна хIанз коммунизм толамца хьалъе новкъостал дер а.

Вай халкъий барт тайнача дезала юкъерча хIара къаман материальнии духовнии низаш Iалахмате чIоагIа дегIадахкар къаьгга хьагойт пачхахьа замах цхьаккха а бокъо йоаца, капиталистийн помещикийн эксплуатацена кIал латта, тIехьайиса юстара улла моттиг хиннача Нохч-ГIалгIайчене хIанз латтача гIулакхаша. Вай мехкарча дерригача кхыча къамаша а санна, нохчаштеи гIалгIаштеи а хьабийлаб революце иразага бода никъ. Советски халкъий барт тайнача дезала юкъе бокъонца йола паргIато, шоай пачхахьалкхел кхаьчай царга.

Пролетарски интернационализма уйланца парте хьакхедаьча Советий мехкарча халкъаша чIоагIа вIаши новкъостал ду, балха опыт йовзийт вIаши, материальни рузкъаш юкъа леладу. Цо Iалхмате доккха новкъостал ду дерригача къамий экономика а культура а дегIайоалае. РСФСР тайп-тайпарча городашка, Белоруссе, СибарегIа дуккхача кхыча моттигашка хьаяь я Нохч-ГIалгIайчен аренашка болх бу эзараш йола тракторaш, вай наькъашка лела машинаш, тикашка доха промышленни товараш. Вай республике доаккхача мехкдаьттах хьайоала дуккха продукташ кхоач дуккхача къамий республикашкеи городашкеи.

ЧIоагIа вIаши новкъостал ду советски къамаша культура дегIайоалаеча а. Масала, нохчехи гIалгIаехи бола эзараш кагирхой ба РСФСР, Казахстана, Киргизе дешара заведенешка дешаш. БIаьш ба духхьал Къилбаседа-ХIирий вузашка дешаш бола Нохч-ГIалгIайчен къонгаши мехкарийи.

Республикаштеи къамаштеи юкъера экономически культурнии бувзамаш шердаларга хьежа дукхагIа лела баьннаб нах шоаш а. Дукха нохчийи гIалгIайи бах Казахстане, Киргизе, Кавказерча дуккхача республикашка — Дагестане, Къилбаседа-ХIирий, Черсий-Балкхарой, иштта кхыча къамий мехкашка. Кховзткъа совгIа долча къамех ба Нохч-ГIалгIай АССР баха нах. ХIара предприяте, гIишлошъеча, колхозе, совхозе ба тайп-тайпарча къамех бола нах. Уж барт болаш бах, цхьана къахьег, вай социалистически Даьхе хозъяра, коммунизм хьалъяра къовсам лоаттабу.

Советски мохк дегIабар, коммунизм хьалъеча доаха толамаш, наьха сакхетам лакхбалар бахьан долаш къамий республикашта юкъера доазонаш хьалха дIаяхача ханашка санна къердаш дац хIанз. Нагахьа санна пачхахьа волча хана а Советски Iаьдал эттача хьалхарча шерашка а нохчашеи гIалгIашеи шоай лоалахошца — гуржашца, дагестанцашца, черсашца, хIирашца — доазонаш бахьан долаш къовсамаш лоаттадеш, цхьайолча хана довнаш деш моттигаш нийслуш хиннаяле, хIанз уж гIулакхаш дIададьннад. Вежараштa юкъера доазош, даим машар латта, къамаша вIаши леладу экономически культурнии гIулакхаш чIоагIду доазош хиннад царех.

Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхошта дика хов шоашкара паргIато, экономикеи культуреи дегIайоалаеча даьха доккхий толамаш Коммунистически парте, эрсий халкъо, кхыча халкъаша даима новкъостал дар бахьан долаш хьахинна хIама долга. Советски Союзерча халкъий доттагIалах латт вай мехкарча хIара къаман низ, цунах тийша я кхоане, ираз. Из доттагIал хьалкхабар, чIоагIдар, дегIадоаладар хIара советски сага сийлен декхар да.

Ала дезаш да, национализмах юхедиса во гIулакхаш цхьаболча наха юкъе хIанз а долаш хилар. Уж гучаделх шийи къамах боаца нах, цар культура, мотт, Iаьдал ца лархIарца, шийи къам массанел тIех хетарца, къаман традицеш я яхаш тIехьадиса гIулакхаш хьаллаца гIертарца, иштта кхыдарашца. Цу тайпарча националистически уйлашца къовсам лоаттабе беза ерригача общественносто.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацей, идеологически фронта беррригача болхлой декхар да къахьегамхой интернационализма уйланца кхетабар. Цу гIулакха шерра пайда эца беза идеологически балха ерригача формаех — лекционни пропагандах, кинох, радиох, телевиденех, театрах, культура учреждених, художественни литературах, кхычарех.

Къахьегамхошта интернациональни кхетам балара партийни организацешта чIоагIа новкъостал де декхарийла я «Знание» яхача общества республикански районийи отделенеш. Цар декхар да предприятешка, гIишлошъеча, колхозашка, совхозашка, фермашка советски патриотизмах, СССР халкъий доттагIленах, национализманна духьаларча къовсамах лекцеш ешилга вIаштIехьдаккхар. Лектораша, докладчикаша, пропагандисташа, агитатораша кIоаргга дIайовзийта еза къахьегамхошта парте къаман политика, вай обществана национализмах юхедисача гIулакхех доалача зенах дIакхетабе беза.

Барт тайна цхьа дезал санна долх вай мехкара халкъаш коммунизм хьалъяра новкъа. Вай пачхахьалкхен низ, советски обществa морально-политически цхьоагIо цхьанна хIамо а йохоргйоацаш чIоагIа я. Цу низа а цхьоагIон а лард я СССР хьахинна а денгара денга чIоагIлуш латта а пролетарски интернационализма, къамий а расай а дохаргдоацача доттагIлен идеологи.

Пролетарски интернационализма байракха кIал, Ленина хьалъяьча парте кулгалца бIубенна дода советски халкъ шийи сийрдача кхоаненга — коммунизмага.

КПСС ОБКОМЕ

ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ЗАКАЗАШ— БЕРРИГАЧА БАЛХА ЛАРДЕ

Надтеречни районе геттара во лел дулх, фуаш, кхыйола хьайбай продукташ кийчъяра гIулакх. 1-ча квартала оттаяь хьайбай продукташ кийчъяреи эцареи план кхоачашъе меттел дикка тIехкхоачашъе а еррига торонаш йоллашехьа а, 1-ча марте кхаччалца 8 тонн мара дулх кийчдаьдац районе планах 164 кийчъе езача метте. КIезиг-дукха дикагIа лел района боахамашка шура кийчъяра гIулакх. Цхьабакъда, укхаза а холац балха бизза низ тIабохийташ хилар, хIаьта цхьаццайолча совхозашка укх тIеххьарча хана из кийчъяра темпаш лохъялийтай.

Районе вIалла беш а бац бахача нахагара хьайбай продукташ эцара болх. Укх тIеххьарча шин бетта заготовительни пункташка вIалла дена а дац шуреи фуаши, хIаьта планах 49 тонн эца дезаш дола дулх 2 тонн мара ийцадац.

Хьайбай продукташ кийчъяреи эцареи план Надтеречни районе кхоачаш ца яра маIан да КПСС райкомо (нов. Белецкий), райисполкомо (нов. Губаев), юрта боахама производственни управлене (нов. Курушин) из гIулакх бехктокхам ца хеташ леладар, из лоархIамера балха участок тесса йита хилар, бахача наха юкъе хьехама болх белга вIаштIехьа ца даккхар, хьайбай продукташ эцилга вIаштIехьдоаккхача хана совхозий директораша, отделеней управляющеша, фермай заведующеша, юрта боахама специалисташа дакъа лоацаргдола гIулакх ца дар, районни юртийи Советий депутаташ, партийнии советскии актив цу балха юкъе ца озар. Шоай гIулакх доллашехьа а, бахача нахагара хьайбай продукташ кийчъяра балха юстара баьннаб юртий Советий дуккха председателаш, хIаьта цар ца беча балхаца машар а баь ягIа райисполком.

Кхы а вогIа Iалхмате дукха фанташ я районе районни учрежденей, совхозий дуккхача бехктокхамерча болхлоша, юртий Советий депутаташа, коммунисташа бахача нахагара продукташ эцилга вIаштIехьа доаккхаш беча балхаца дакъа ца лацарал совгIа, шоай доалахьа доахан доллашехьа а, шоаш а дехкадац пачхахьалкхенга цхьацаI фуъ, цхьаккха а килограмм шуреи дулхи.

Хьайбай продукташ кийчъяра болх беш яц района заготовительни организацеш. Мадарра аьлча бахача нахагара доахан ийделга геттара соцадаьд «Гвардейский» откормочни совхозо (директор нов. Саракаев). Фуаш кийчдара болх во лелабу райзаготконторо (директор нов. Дадалов). ЦIенхаштта кхоачамбоацараш да шура кийчъяра гIулакх леладеш йолча организацей балхаца. Шура дIачуэцара болх вIаштIехьбаьккха ца хилар бахьан долаш республикал арахьа шура дIатела езаш хул цхьадола боахамаш.

КПСС обкома бюрос белгалдаьккхар, республикански заготовительни организацеша: респотребсоюзо (нов. Пушкин), «Скотооткорма» тресто (нов. Тонгиев), шура кийчъяреи чакхъяхареи управлене (нов. Яковлева) шоашта карарча организацешта кулгал во деш хилар, эшшаш дола новкъостал царна ца деш хилар, кулгалхошкара доаггIаш дола гIулакх хьадехаш ца хилар.

Хиш дехкача лаьттайи хин боахамеи министерства хаьдда леладац хьайбай продукташ кийчъяра гIулакх, дулха дIачудала дезаш дола доахан дорстаделга вIаштIехьдаккхара тIахьожам лоаттабелга Iалашдац, хIаьта из бахьан долаш дуккхача боахамашка чуоттадаь лоаттадеча доахана Iалашдац дулх кийчдара планаш кхоачашъелга.

Парте обкома бюрос лоархI, январи феврали беттaшка хьайбай продукташ кийчъелга дохадарах КПСС Надтеречни райкома секретара нов. Белецкена, райисполкома председатела нов. Губаевна, юрта боахама производственни управлене начальника нов. Курушина чIоагIа бехк бе боагIаш хилар, цхьабакъда, хIанз этта гIулакхаш тоадара де мел дезар а дергда шоаш, дулх, шура, фуаш кийчдара оттаяь 1 квартала пачхахьалкхен план тешшаме кхоачашъелга Iалаш а дергда, аьнна цар денна дош теркал а даь из гIулакх дувцарах кхоачамбир.

Бюрос КПСС Надтеречни райком, райисполком, юрта боахама производственни управлени декхарийла яьй хIара совхоза хьайбай боахамера гIулакхаш бокъонца мишта латт хьажа, хьайбай продуктивность лакхъяра, пачхахьалкхенна хьайбай продукташ дIаялара план хIара боахамо кхоачашъяра сихха де дезар де. 1-ча квартала чотах пачхахьалкхенна дIадала дезаш дола хьайбаш сихха хьахаржа а уж сихдаь кхаба чуоттаде а деза, боахамий кулгалхошкара дизза гIулакх хьадеха деза дулх, шура, фуаш кийчдара оттаяь планаши пхиина ден графикаши кхоачашъяра даькъе пачхахьалкхен дисциплина лерттIа лелаяйтар духьа.

Дулх, фуаш, кхыйола хьайбай продукташ кийчъелга вIаштIехьдоаккхача Наьсареи, МалгIабика, Ножай-Юрта, республика цхьайолча кхыча районашка цIенхашттара кхоачамбоацараш хиларца дувзаденна парте обкома бюрос юртбоахама продукташ яхареи кийчъяреи министерство, хиш дехкача лаьттайи хин боахамеи министерство, КПСС райкомаш, райисполкомаш, юрта боахама производственни управленеш декхарийла яьй хIара районе, совхозе, колхозе хьайбай продукташ кийчъяра гIулакх мишта латт хьажа а хIара боахамо заготовкай планаш тешшаме кхоачашъелга Iалашдара динза даргдоаца гIулакхаш де а.

ЧIоагIа дIадоладанза даргдац бахача нахагара хьайбай продукташ ийяра гIулакх.

Бахача нахагара продукташ эцара гIулакх вIаштIехьдоаккхачеи чакхдоаккхачеи юкъе заготовительни организацей, юртий Советий болхлошта нийсса партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, боахамий кулгалхоша, совхозий директораша, отделеней управляющеша, фермай заведующеша, бригадираша, звеньевойша а шерра дакъа лоацилга Iалашде деза. Цу лоархIамерча гIулакха тIа администрировани елга цIендаь дIадаккха деза, наха юкъера хьехама болх чIоагIбе беза, закупкаш яра ларде ерригача заготовительни, юртбоахама, партийни, советски аппарата хIара деннара организаторски болх отто беза ха хьатIакхаьчай.

Бюрос «Скотооткорма» трест (нов. Тонгиев) шура кийчъяреи чакхъяхареи управлени (нов. Яковлева), респотребсоюз (нов. Пушкин) декхарийла яьй заготовительни организацей болх хаьдда тоабергбола гIулакх де.

Кердача толамашка

Къилбаседа - Кавказски Экономически района промышленноста болхлой актива собранера

РОСТОВ-на-ДОНУ, 5 март. (ТАСС). Семилетка тIеххьарча шера промышленность дегIайоалаяра керда рубежаш лувца лаьрхIад Къилбаседа-Кавказски экономически района промышленноста болхлоша. ДIадахача шераца нийсбича 11,7 процент лакхбе лаьрхIад промышленни продукце боарам.

Дикка лакхлургба капитальни гIишлой боарам. Капитальни вложеней беррига боарам белгалбаьб 612 миллион сом совгIа. Невинномысски химически комбинате болх бе йолаялийта лаьрхIад минеральни удобреней 464 условни единица хьаергйола, «Грознефтехимзаводы» яхача объединене бIаьш эзараш тоннаш мехкдаьтта чакхдоахаргдола, 460 эзар тонн коксующи кIор боаккхаргбола мощносташ. Хьалде а наха чуховша дIадала а лаьрхIад 240 эзар квадратни метр чуIе моттиг йола цIенош.

Семилетка тIеххьарча шера перспективаех мадарра дийцар тахан Ростове хиннача Къилбаседа-Кавказски экономически района промышленноста болхлой актива собране доклад яьча Къилбаседа-Кавказски совнархоза председатела В. А. Иванова. ДIадахача шера итогаш еш, докладчика белгалдаьхар промышленнии гIишлош ечеи организацей балха юкъера доккхий кхоачамбоацараш. Къилбаседа-Кавказски Экономически района промышленносто соахка кхоачашъяьнзар производства боарамах йола пачхахьалкхен план, промышленни производства юкъара боарам цул хьалха дахача шераца нийсбича 5 процент лакхбенна боллашехьа а.

Докладчика а пренешка къамаьлаш даьча собране дакъа лоацараша а критически анализ йир промышленноста балха, белгалдаьхар совнархоза, планирующи органий, гIишлой организацей, къаьст. къаьстача предприятей балха тIара кхоачамбоацараш, гучадоахар производствера пайда эцанза диса кхоачамаш, промышленноста дерригача доакъой болх тоабара де деза практически гIулакхаш хьалхадоахар. Собране дакъа лоацаш хиннараша чIоагIа уйла тIаяхийтар москвичийи ленинградцийи почина продукце дикал тоаяраи дунен тIа дикагIа йолча стандарташка кхачараи яьржача яхьа.

Экономически района ерригача предприятей болхлой хьадда пл анаш тIа а йолаш 1965 шера социалистически декхараш тIаийцар собране. Промышленни продукци арахецара шера план 28 декабре кхоачашъе лаьрхIад. Цу тайппара лаьрхIад къахьегама овсарле лакхъяра заданеш тIеххкхоачашъе а продукци арахецарга дIабода мах планал совгIа лохбара чотах 10 миллион сом ахча кходе а.

Актива собране лаьрхIар Центральни - черноземни экономически районацара яхь дIахо а лелае.

ХIара денна, хIара бетта йола балха задани тIеххкхоачашъю ГРМЗ токара, коммунистически къахьегама ударника Анисимов Николай Семеновича.

Сурта тIа: токарь Н. С. Анисимов турбобура оатхал хьокхаш воалл.

И. Плиева сурт.

СОВЕТСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА США ПРАВИТЕЛЬСТВАГА ЯЬ ЗАЯВЛЕНИ

СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра А. А. Громыкос Советски правительства цIерах Москверча США посолага Ф. Колерга укх тайпара заявлени яьй:

Американски тIема авиаце дуккха самолеташ тIа а лаьхка 2-ча марта цIаьнха а Вьетнама Демократически Республика территорена дов чударца дувзаденна Америка ВIашагIкхийттача Штатий правительстваrа укх тайпара заявлени ца йича яргIоацаш лоархI Советски правительства.

Американски герзашцарча низаша Вьетнама Демократически Республикана духьала цахаддаш лелаю провокацеш планах лаьрхIача агрессе акташ санна, США Къулба-Малхбоален Азера тIом дIахо шербара наькъа тIа оттар санна мара кхыча тайпара лархIа йиш йолаш яц.

США-с леладеча гIулакхий цу тайпара мах пкъа баьб укх шера 9-ча февралерча Советски правительства заявлене тIа а укх шера 10 феврале СССР-еи ДРВ-еси цхьана ьяча заявлене тIа а. Советски правительства белгалдаккханза даргдоацаш лоархI цу заявленеш тIа дийца хIамаш кхы хувца ца луш шоаш долчча тайпара дусаш хилар.

Советски правительства йизза хьаллоац ДРВ Къулбехьенгахьарча даькъа тIарча нах бахача пункташтa США ВВС самолеташа дов чударца дувзаденна укх шера 3-ча марта Вьетнама Демократически Республика правительства заявлени. Советски правительства хьадда хьаллоац иштта Вьетнамера американски агрессивни гIулакхаш сов чехка соцадара хьакъехьа ДРВ правительства дIадехараш а.

Советски Союз, машар лоаттабара а шоай лоIаме хилара йола халкъий бакъонаши суверенитети Iалашъяра а хьакъехьа йоакхо еш йола кхы пачхахьалкхенаш а мо мара, тIехйоалалургьяц укх тIеххьарча хана США-с Индокитае леладеча дуккхача кхерамерча гIулакхашта. Къулбехьенвьетнамски патриоташта духьалара тIема операцеш къаьстта шоай герзашцарча низашца чакхъяха йолаеннай Америка ВIашагIкхийтта Штаташ. Американски тIема гIирси герзашцара низаши Къулбехьен Вьетнамеи ДРВ-ена юххеи кхы дIахо а гулдеш латт. Цу тайппара хоам бу, американски форда гIашлой десант ДРВ-енеи Къулбехьен Вьетнамаи юкъерча демаркационни доазона тIа - Iойоссае кийчо еш хиларах.

Цу доллача хIаман маIан да Индокитаех йола Женевски соглашенеш чIоагIа толхаяр, дунен халкъашта юкъерча бокъон элементарни боарамаш телхадар. Дунен халкъашта юкъерча гIулакхий иштта мара кхы хам ца бар геттара харцахьа ца лархIа йиш яц. Тахан массанена а бIаргагуш да, Вьетнамера тIом шербе дагa яц США аьнна ьяча заявлене мел мах ба.

Нагахьа санна Вьетнаме лелаю американски политика вIаштIехьйоахараштa, ДРВ территорена бомбаш чуйийттаяр яхаш, шоашка моллагIа цаI кхералург ма вий аьнна хете, из да кIоаргга гIалат валар. Ужжамо лоархIамаш кIал цхьаккха тайпа ло боацаш да.

США правительства кхетаде деза, Вьетнамера событеш дегIаахаро мел воча оагIорахьа гаьна йоалаш тIехье хилийта тарлу бIарчча хьаийцача дунен халкъашта юкъерча хьала а белггала аьлча советско-американски гIулакхашта а, нагахьа санна ВIашагIкхийттача Штаташа дIахо а шоай хIанзара никъ лелабойя. США цу тайпара гIулакхаш Советски Союзацара гIулакхаш тоаде безам ба шоай яхаш еча заявленешца тарлала йиш йолаш дац. Цул совгIа, цар бухйоах цу тIара мара СССР-аи США-неи юкъера гIулакхаш хьалъотта а йиш йоацаш йола лард, белггала аьлча — машаре дахара принцип. Советско-американски гIулакхаш тоадарах дувца йиш яц пу цхьан ханна социалистически пачхахьалкхен — цул совгIа Советски Союзи США-и санна, Женевски соглашенена юкъе дакъа лоацаш а йолча Вьетнама Демократически Республика территорена чудеш дов а долаш.

ХIанз тIема агрессега а даьнна дIаэтта дола США тIа-тIа дукхагIа Вьетнама, Лаоса, Камбоджа чурча гIулакхашта юкъегIертар бахьан долаш Къулба-Малхбоален Азе отташ латта хьал тIа-тIа кхерамегIа хулаш доагIа. Событеш иштта дегIаахарах боккха бехктокхам тIаэццийна США правительства».

США посола Ф. Колера аьлар, Советски правительства заявлени США правительстваrа дIакхоачийтаргья ше.

ДикагIбола мехкдаьттеи гази йоахараш

«Iаьржа дошув» даккхара Россе дикагIа лаьрхIай «Туймазанефть», «Альметьевскнефть» яха мехкдаьтта промыслови управленеш. Мехкдаьттаи химически промышленноста болхлой профсоюза ЦК президиума соцамца цу управленешта РСФСР Министрий Советеи ВЦСПС-еи карара кара тела ЦIе байракхаш хьожаяьй 1964 шера леладаьча Еррнгсоюзни социалистически яхьа итогех.

Башкирски промысловикаша тIеххкоачашъяьй мехкдаьтта даккхара план, ши процент совгIа лохбаьб продукци арахецарга дIабода мах, бурув деттарий яхье хьалхара призер хилар «Ставропольбурнефть» яхача треста бурув деттача ялхлагIча контора коллектив а. Бурув тохара задани 111 процент хIана яц аьнна кхоачашъяьй цо, бурув планахчул 18 процент сихагIа а тохаш.

Мехкдаьтта чакхдоахача заводашта юкъе хьалхара моттиг яьккхай Краснодарски завода коллективо.

Профсоюза ЦК-ас белгалбаьккхар «Грознефта» объединенеи «Краснодарнефтегаза» объединенеи коллективаи дика болх.

* * *

Семилетка ялхлагIча шера тIехдика къахьийгар къонача специалиста Р. М. Хачатурова кулгалдеча Хаян-Корт яхача участка коллективо («Старогрознефта» мехкдаьтта промыслови управлени). Алхха шоллагIча ах шера 18 эзар тонн совгIа «Iаьржа дошув» даьккхар эксплуатационникаша планал тIех. Оттаяьча технологически режимаца болх беш я укхаза скважинай еррига фонд, мехкдаьттаца хьауха еррига газ утилизаци еш я. Тохнама яьха скважинаш караерзаяра производствана юкъейоалаяьй дIаюха лела сепарационни установка, гидроциклонни сепарационни установка, автоматизаци яьй мехкдаьтта дебит юстача процесса. БIеха мехкдаьтта 0,8 процентага кхаччалца мара ма хулийталда аьнна задани йолча метте деэмульгатор юкъейоалаяр бахьан долаш 0.2 процентага кхаччалца мара ца хулийташ цIендаьд.

Мехкдаьттахой Еррнгсоюзни социалистически яхьа итогех дIадахача шера шоллагIча ах шера Хаян-Корт яхача коммунистически къахьегама участка коллективана шоллагIа моттиг а цхьа эзар сома боараме ахчан преми а еннай мехкдаьтта химически промышленноста болхлой профсоюза Центральни Комитета Президиумо.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ТОАДЕ КОМСОМОЛАНА ДЕШ ДОЛА ПАРТИЙНИ КУЛГАЛ

ХУВЦАДЕННА а дикка совдаьнна а долча кагирхой хьашташта магашпара ерригa организационни формаш хулийтилга, кагирхоща беча балха хьакъехьа шиӣ керттерча декхарех цхьа декхар лерхI Октябрьски района партийни организацеша. Комсомольски организацей балха кIоаргга дух тIа ювла, юкъарчал доацаш, уж йолча моттигашка царна беркат а доалаш новкъосталаш де яьннай парте райкома отделаш, юххьанцара партийни организацеш. Парте райкома бюро заседанешка, партийни организацешка хан-ханнахьа дувцаш да комсомольски организацешта деча партийни кулгала хьакъехьара дешаш, ладувгI комсомольски организацей балха хьакъехьарча отчеташка. Баьккхача земах гучадаьннад комсомольски организацена цхьацца коммунист хьежавелга практически дукха пайдана ца хилар, цудухьа вахара гIулакхаш дика довзаш а наха юкъе сий долаш а болча коммунистий группаш хьежае яьннай партийни организацеш комсомольски организацешта новкъостал дара. Из де торо йолча моттигашка хьаю партийно-комсомольски группаш.

Комсомольски балха тIа хоадам беш йола звено я комсомольски организацей секретарий кадраш. Отчеташи хоржамаши хинначул тIехьагIа дикка тоаеннай комсомольски актива состав, дукхагIа хиннаб цунца парте бола нах. Комсомольски организацей секретаралла балхаш деш, ВЛКСМ комитетий, комсомола райкома членалла хержа шовзткъа коммунист ва. Царех ба нов. Стеганцев вагонни депо мастер, ВЛКСМ райкома штате воаца секретарь, нов. Лисицын вагонни депо комсомольски организаце секретарь, нов. Дмитриев «Грознефта» объединене транспортни контора комсомольски организаце секретарь, иштта кхыбараш. 25 комсомольско-кагирхой производственни коллектив я районе, царна керте латтараш коммунисташ ба. Цу тайппара, комсомольски организацей балха партийни влиянии тIахьожами лоаттабара йолча тайп-тайпарча формаша парте райкомага партийни организацешка йиш хулийт кагирхошта юкъе беча берригача балха дика беркат а доалаш новкъостал лоаттаде. «Районерча кагирхошта юкъера идейно-кхетама болх мишта латт а из тоабара фу де деза а» яха дош дувцаш парте райкома пленум хиннай дуккха нах тIа а хьийха.

Эггара хьалхарча аргIанна кагирхой къахьегама хьинар лакхдара, къона кадраш производстве нийса дIаоттаяра, царна эшшача тайпара производственни а бытовой а хьалаш хьадара тIаберзабаь лелабу партийни комсомольски организацена кагирхошта юкъе лелабеш бола политико-кхетама болх.

Башха-дикача къахьегама гIулакхий инициатораш ба района комсомольцаши кагирхойи. Масала, цар дIайолайир Российски 30 миллиарда чоте комсомольски дакъа а юкъедахьара тIехьара, хIара болхлочун къахьегама овсарле лакхъяра тIехьара, тIахьожама отдела викал а воацаш геттара дика мара продукци ара ца хецара тIехьара социалистически яхь. 1965-ча шера дуккха нах тIа а хьийха хиннача ВЛКСМ райкома пленуме района кагирхоща социалистически декхар тIайийцад 800 тонни мехкдаьтта продукташи 200 эзар киловатт-сахьат электроэнергии кхоачашъяйна.

РАЙОНЕРА дуккха а дукхагIа бола къахьегамхой чIоаггIа хьинаре къахьегаш бале а, хIаьта а вахаро дIадеххача боараме бац кагирхой къахьегамца хьаштдолаш кхебара даькъе дуккхача партийни комсомольски организацеша беча балха боарам. ХIанз а кIезига яц кагирхоша предприятешка къахьегама дисциплина телхаеш, прогулаш еш моттигаш.

Административни органаша деча хоамех, кагийча нахах 50 совгIа саг ва районе цхьаннахьа а болх ца беш, жуккаргий хьисапе наха даьчох вахаш. ХIанз а цIенъяь дIаяьккха яьннаяц кагирхой балха оттабара даькъе боахамий цхьаболча кулгалхоша лелаю консерватизм, къонача производственникашта лерттIа болх бара эшшаш дола хьалаш хьа ца деш моттигаш я.

Кагирхошта юкъе беш бола беррига кхетама болх мишта лел хьахьокха керттера гIулакх да кагирхой идейни чIоагIа хилар. ДукхагIа бола комсомольцаш тайп-тайпарча кружокашка, семинарашка, лекторешка шоай кхетам лакхбеш ба. Комсомольски политсетена дика кийчъенна йола пропагандистски кадраш хьожаьй. Кагирхошта хан-ханнахьа лекцеш еш, докладаш ю, тематически сайренаш вIашагIъехк.

Белгал ца доаккхаш дита йиш яц кагирхошта юкъе беча идейно-кхетама балха даькъе хIанз а диза юкъагIа диса хIамаш дукха хилар. № 131 йолча гIишлой-монтажни поезда, зданейи гIирсийи дистанце, наькъий гIишлой управлене комсомольски организацешка хIанз а во латт политкружокий занятешка комсомольцаш ухилга, цига хан-ханнахьа еш яц комсомольски собранеш. Масала, СМП-131 партбюро балха хьакъехьа яь отчет КПСС райкома бюро ювцача хана белгалдаьхар поезда комсомольски организаце балхацара цIенхашттара кхоачамбоацараш. Парторганизацена практически новкъостал де, аьнна, аппарата болхлой группа яхийтар цига парте райкомо.

Кагирхоща вIашагIбеттабалара даькъе дика беркат доалаш, цар идейни гIулакхаш тоадеш цхьа форма я предприятей, организацей, учрежденей кулгалхой кагирхоща вIашагIкхетар, цу кулгалхоша кагирхошта политически докладаш яр, лекцеш ешар, беседаш яр. Района кулгалхоех дукха коммунисташ ба къонача производственни вахара гIулакхашта кIоаргга дух тIа а бувлаш, оалача дешаца а шоашкара луча хьокхамца а царна советски зIамигача сагах дахка деза гIулакхаш Iомадеш. Царех лархIа безаш ба «Грознефта» управлене транспортни контора начальник нов. П. Д. Дзагуров, горэлектросета начальник нов. М. Г. Иносаридзе, Гойт-Керта мехкдаьтта участка начальник нов. П. И. Хаценко, химически завода директор нов. А. Т. Томасов, иштта кхыбараш.

Цхьабакъда, районе кIезига яц кагирхошта кхетам балара гIулакха хьдда кулгал а ца лоаттадеш, партийни организацеш цу балха юстара латташ моттигаш а.

КОМСОМОЛАНА кулгал ледара деш хилар бахьан долаш парте райкомо цкъа мо дуккхала а критика яьй электро-механически завода партбюрона (партбюро секретарь. нов. Лебедев). Цхьабакъда, из болх тоабара даькъе цига хIанз а кIезига даьд практически балхаш. ХьалхагIа санна, заводе хIанз а нийслуш я цхьаболча болхлоша, цу даькъе коммуниста а кагирхой гIулакха дукха йоакхо ца еш моттигаш. Комсомольско-кагирхой сменаш, бригадаш хьаяйта тхога, яхаш, заводерча ВЛКСМ комитето чIоаггIа дехар дешшехьа а электроконструкцей цеха начальника коммуниста нов. Ю. Ф. Неруха дукха ха яьккхар цу инициативах дош ца хеташ, кагирхоша хьувзаду совленагIара гIулакх цунах лерхIаш. Къонача производственникашца эзди доаца къамаьлаш деш а охца а ва литейно-механически цеха начальник нов. А. А. Попинец.

ЧIоагIа чоалхане, хала, цхьабакъда, тIехьале беркате йолаш болх ба кагирхой кхетамца кхебелга. ЧIоаггIа низ тIабохийтилга а, теоретически кийчо а, кагирхой вIаштIехьбаха хар а эшаш гIулакх да из. Цхьабола нах ледарло лелаеш, кагирхоща лерттIа болх бара тIерабацар. аьнна, вайга йиш яц е бокъо а яц из общественни лоархIам болаш дола гIулакх кIаллита.

Комсомольски организацешта кулгалдара стиль чIоаггIа эргаяккхара тIаухийт хIанз шиӣ низ района партийни организаце. Кагирхоща беча балха керттера лерхI оаха хIанз хIаранеца ши-шийца болх белга, кагирхой хьашташ мамогга дукхагIа теркалде йиш хулийта, наьха безам тIабодаш йолча балха фермашта шерра пропаганда елга.

Г. ДЕГТЯРЕВ,
КПСС Октябрьски райкома секретарь.

МАШАРЕН ЛОТТАГIЛЕНИ ДУХЬА ЯЬ СОВЕЩАНИ

МОСКВА, 6 март. (ТАСС). Атомни энергех машара гIулакхашта пайда эцара даькъе барт-цхьоагIон гIулакхаш леладара хьакъехьа атомни энергех пайда эцара йолча СССР Паччахьалкхен комитетаи Нидерландай реактивни центраи, Бельге атомни энерге комиссариатаи юкъе яьча соглашенена кулгаш яздаьд тахан.

ОагIонаша барт вIаштIехьбаьккхаб, барт-цхьоагIон гIулакхаш ядерни энергетически реакторий даькъе, тохкама реакторашка деча экспериментальни балхашта оагIонаша цхьана леладергдолаш. Соглашене тIа иштта оттадаьд ядерни физика, чIоагIача телай физика проблемашта специалисташ дIа-юха ухийтилга а Iилман информацеш дIа-юха телга а. Бельге, Голланде, Советски Союза барт-цхьоагIон гIулакхаш леладергда иштта радиоактивни изотопаши ионизирующи излучении Iилмана, техникана, юрта боахама юкъекхахьара даькъе а.

ДИКАЧА НАХАХ ФЕРМЕ КЕРДА БРИГАДИР ВЕЧА...

Дукха ха йоацаш а тIехьа вогIчарех лоархIаш яр МалгIабика района «Ингушский» совхоза хьакхий-товарни ферма. Тесса йитаяр из — болхлошта юкъе дисциплина яцар, доакъараш лечкъадора, хьакхарч дукха йовра, хьакхарч чуйоахкача гонга гIолла боагIаш хотта бар.

Укх шера январь бутт бовш ферма бригадиралла вахийтар Алероев Дадий Мухьмад. Шиӣ деррига хьинар тIадахийта порядок оттае волавелар из ферме. Чуоттаяь латташ 2000 гаргга хьакха а ужжал нана-хьакхарч а яр, хIара хьакхийна деннеи бийсаннеи 400 грамм дулха тIакхетийта езаш яр. Свинаркашца къамаьлаш деш даьккхар Алероева шиӣ хьалхара балха ди, из хьежар хьакхарчашта дулх кIезига тIа хIана детталу, цхьаболча доаркаша шоай берригa низ тIабахийта болх хIана бац. ХIаранеца дир цо къамаьл. Къамаьл дIаьх мел лу дукхагIа тешар из, укхаза болх безам боацаш, дог доацаш беш хиларах, наьха йоакхо еш ца хиларах.

Бригадиро эггара хьалхагIа еш йола йоакхо хилар свинаркашта мукъайоаккхача хана цар бIоахбалеи кIезиг-дукха салаIеи йиш хургйолаш цIа кийчделга, царна спецбарзкъаш Iалашделга, хIаьта цул тIехьагIа волавелар из свинарникашка порядок оттае. Эггара хьалха хьакхарч чуйоахкача помещенега хьажа вахар из, хIаьта ше цига дIачувалале хьалхагIа наIара юххе юха а сеца, шийна тIаювха иккаш цIенъе эттар из.

— Сенна цIенбу Iа когаш? — цецъяьнна хьаттар цхьан свинарка. — Цига-м гонга гIолла боагIаш хотта ма бий.
— Белаш йий шуга тIаккха?
— Я.
— Из дика болх ба! — йоккха бел хьа а нийца хотта баккха волавелар Мухьмад.

Цо зецар цецбаьнна бIарахьежа свинаркаш — чуйнна помещени цIенъеш воаллар из. Цул тIехьагIа кхы латта тоам ца а хийтта, ханна йоккхо йолча свинаркас Смоляченко Елизаветас аьлар:
— Истий, вай фу деш латт?

Цхьабакъда, свинарникаш цIенъяр ах гIулакх мара дацар. Керттера дар хьакхарч ца йойтилгеи царна дулх дукхагIа тIадеттадолийтилгеи. Доакъарий рацион цхьан тайпара йолга шийна хайначул тIехьагIа, бригадиро вIаштIехьдаьккхар дробилка болх бе йолайолийтилга, тайп-тайпара доакъараш юкъедоаладир рациона. Совхоза механизаторий новкъосталца болх бе йолаялийтар сеца лаьтта транспортер. Кердача рационо, хьакхарч дика кхабаро, царна гIулакх даро луш бола пайда дукха ца говш гучабаьлар. Планах лаьрххIача тайпара тIадеттадала даьлар хьакхарчашта дулх, тоъал кIезигъелар йовш йола хьакхарч.

Ма дукха ха а хет Алероев Мухьмада ше ферме балха вена, хIаьта цул тIехьагIа денз дIаяхар яц цхьан беттал кIеззига совгIа ха мара. Цхьабакъда, ма дукха хIамаш да цу юкъа йоакхо йолаш волча даь кулгашта карагIдаьннараш. Тахан ферме порядок а я, наьха дегаш гIоз а даьннад. Свинаркаша Чернышева Антонинас, Борисова Валентинас, Сосновская Асяс дег тIара баркал йоах кердача бригадира.

ХIанз цхьатарра яхка йолалургйолча хьакхарчашта кийчо еш я ферма. Iояь еррига хурекаш ца йойтара мел эшар даьд.

И. ШАИПОВ.

НОВКЪОСТАШТА ХЬОКХАМ ТЕЛАШ

Дог гIоздоаккхаш дола къахьегама толамаш доахаш я коммунистически къахьегама сийлен цIи леладача Грозненски нефтемаслозавода коллектив. Валови продукци арахецара шин бетта план 103,2 процент кхоачашъяьй, планах лаьрхIачул совгIа арахийцай 60 эзар сома махьа продукци.

Арахеца продукци дика хилийтара московски ленинградски предприятей коллективай болам хьал а лаьца къахьегаш я хIара установка коллектив. Укх шера ара мел хийца продукци дикеи тIехдикеи я. ДIахо йодача хана уж темпаш лох ца йолийташ къахьега дош деннад технологаша.

Къаьстта дика къахьегарца белгалъяьнна я нов. Летковскаяс кулгалду № 18 йолча установка коллектив. Коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча цу коллективо валови продукци арахецара шин бетта план 25-ча феврале кхоачашйир. Новкъосташта хьокхам а телаш дика къахьегаш ба технологаш нн. Бондарь, Чудакова, кхыбараш.

Цу коллективо даьхачарел вогIа дац нн. Гилядова, Бездетис кулгалдеча установкай коллективаша доаха къахьегама толамаш а.

Укх бетта уж къахьегама темпаш кхы тIа лакхъеш къахьегаш ба технологаш. ХIара смена норма 110—115 процент кхоачашъю цар.

Б. КОСТОЕВ.

МЕТАЛЛИСТИЙ ГIУЛАКХАШ

Грозненски химически комбината коллективо дIадоладаь дика гIулакх хьал а лаьца семилетка тIеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра хьинаре къахьегаш я Грозненски «Металлист» яхача завода коллектив. Валови продукци арахецара шин бетта план 102 процент кхоачашъяьй цо, планах лаьрхIачул совгIа арахийца продукци 3,2 эзар сома махьа я.

Къаьстта дика къахьегарца белгалъяьнна я воккхагIволча мастера нов. Черняева кулгалду менгеш деча цеха коллектив. Шин бетта планах 1700 менгий арахеца безача, арахийцар 3050 менгий ба. Цул совгIа цу цеха болхлоша планал совгIа арахийцар 4 тонн хьастмаш а.

Ши шегIа хьахиннадац уж къахьегама толамаш. Арахеца продукци дукхагIеи дикагIеи хилийтара хьинар кхо ца деш къахьегаш ва хIара болхло. Царех цаI ва полировщик Маилов Салман. Ер пхелагIа шу да цо цига болх бу. Цхьа моттиг нийсъеннаяц цунгара балха тIа гIалат даьнна. Даим балха тIа хьалха латташ хьавоагIа из шеконммунист хиларга хьежжа. Цеха болхлошта юкъе хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи еннай Салмана. Общественни балхах а хьинаре дакъа лоац цо. Масала, хIанз хоржамий участке агитатор волаш болх беш ва из. Уж декхараш а дика кхоачашду цо.

Иштта дика къа а хьегаш заводерча болхлоша чIоагIа сий ду шлифовщикий нн. Долтаев Султанеи Сайфуев Рашидеи. Массехк шу да цар коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лелаю. Цар арахеца продукци даим лакха дикал йолаш хул. ХIара смена нормаш 120 — 125 процент кхоачашъю цар.

Дог гIоздоаккхаш да март бетта хьалхарча деношка доаха къахьегама толамаш а. Менгеш деча цеха коллективо юкъера лаьрхIача смена норма 120 — 130 процент кхоачашъю. Бетта план массехк ди хьанал хьалха кхоачаш а еш, хьалхарча квартала план тIеххкхоачашъе лерхI цо.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Сурта тIа: полировщик Маилов Салман.

И. Плиева сурт.

ТХОГА ЯЗДУ

ДИКА БОЛХЛО

Шоай дезача цIейна, 8-ча марта, сийленца накъа баьхкар Грозненски локомотивни депо болх бу кхалнах. Царех дукхагIбараш социалистически яхье хьалха латтачарех ба.

Нагахьа болхло вац депо прачечне болх беш йола Дубина Мария Петровна ца йовзаш. Дика къахьегарца дIайовзийтай цо ше. Хьалха дIаяхача хана чIоагIа хала лоархIаш бар из болх. ХIанз сийрдача помещене латташ я хIамаш ютта машинаш.

Машина йизза Iочудехкад спецбарзкъаш. ТIера ногIар дIакъовл Мария Петровнас. Кнопкана пIелг тIатоIабу, машина барабан кхеста болалу. 30 — 40 минут йоаллашехьа докъаде мара ца дезаш, кийча хул барзкъаш.

Итт шу совгIа ха я цо цига болх бу. Шиӣ ханнахьа кийч а даь дIалу спецбарзкъаш.

Г. ФЕДОРОВ.

ЦУН СИЙ ДУ

...Унахошка хьожа ха йистеьннай, бакъда шийна лораша новкъостал дергхиларах тешаш я Буматара Ачхой-Мартана районни поликлинике йоагIа Мусаева Iайна. Перташ чIоагIа лазаьннай цун йиIига Лейлай.

— Iаддал-Вахид чувахав, бакъда ше эшилга хайча из сихха юхавоагIаргва, — йоах поликлиника болхлоша.

Цар аьннача бесса сихха хьа а вена гIулакх даь дIабохийт цергий лора Арсанов Iаддал-Вахида нанеи йиIиги. Лора чIоагIа раьза хинна баркал а аьнна чуболх уж. Из санна масалаш дуккха доаладе йиш я.

Ше болх беча 25 шера наьха унахцIено лорaяра низи хьинари ца кходеш къахьегаш хьавоагIа из. Нахаца Iымерза, царна эшшача хана гIулакх де кийча ва. Цудухьа дукха веза из бахача наха.

Болх беча хана денз цIаккха гIалат ца воалаш, наха дика гIулакх деш хьаенача лора «СССР-а унахцIено лораяра тIехдика болхло» яха наьха тIа йоаллаю значок еннай, СССР-а ЦIеча ЖIаргеи ЦIеча ахбеттеи общества Президиумо Сийлен грамота еннай, дуккхаза белгалбаьхаб цо баь болх. Дика лор хиларал совгIа дика агитатор а ва из. Юртахошта каст-каста дувц цо юрта а республике а кердадар. Дукха нах гуллу цо беседа еча хана.

ХIанз шоалагIа юрта Совета депутат харжа оттаваьв бахача наха Iаддал-Вахид.

Теша мегаргва наха шийна тIадилла декхар цо сийленца кхоачашдергхиларах.

А. ВОЛОВЩИКОВ,
хьехархо.

Байнача бетта «Малгобекнефта» НПУ № 821 йолча скважинера мехкдаьтта ара а ниха лаьтта Iоъаха доладелар. ХIара сахьата дукхагIа хулар лаьтта Iоухаш довш латта мехкдаьтта. Аваре «лор» оалаш волча мастера нов. Олейникова кулгал а деш мехкдаьтта кIедж дIанъовлара дола технически балхаш дIадоладир.

Цига эша «хомуташ» сиха кийчъе аьнна заказ дир ГРМЗ. Сиха кийч а яь буровой йолча хьаера уж. Фланцана гонахьа из дIаоттае вIаштIехьдаланзар, хьарадетта мехкдаьтта 60 градус йIовхал йолаш хиларахи низ чIоагIа хиларахи. Кхыча конструкцех йола «хомуташ» кийчъе аьнна заказ дир. Уж а дукха ха ялалехьа хьанхаьчар. Массехк

НАХ КОТБАЬЛАР

бIаь метр кIоарга пхи дюймови бурув деттача инструмента Iургаш а даьха, бурув деттача инструментага гIолла циркуляци хургйолаш гIулакх вIаштIехьдаьккхар. Иштта вIаштIехьдаьлар авари дIаяккха.

Къаьстта дика къахьегарца белгалбаьлар цига слесараш нн. Сиворцов, Налойтанов, Стукалов, Николаенно, кхыбараш. Авари дIаяккхара балхаш мелла кхераме дале а толамца кхоачашдир цар уж. 18 дийнахьи буси лоаттабир цар кIедж дIанъовлара къовсам. Къахьегама книжка тIа дIа а яздеш баркал аьлар царна.

А. УГУРЧИЕВ,
«Малгобекнефта» НПУ № 2 йолча МКГРБ воккхагIвола инженер-технолог.

КЕРДАЧА МЕТОДАХ

Грозненски крекинг-завода шоллагIча цеха установкай коллективаш моттигерча Советашка хоржамий денна сийленца накъаяхара къахьегама вахте а этта дика болх беш я укх деношка. Массайолча участкашка, установкашка керда социалистически декхараш тIайийцад. ХIара установке журналаш да, вахта хьаацалехьа пхи минут хьалха цу журнала тIа дIа а яздеш сменах кхоачашде дева декхараш тIаэц вахто. Берттердар да мамогга дукхагIа бедалах мехкдаьтта продукташ хьакъоастаяр.

Дог гIоздоаккхаш къахьегама толамаш даьхад коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча № 9-10 йолча установка коллективо укх шера хьалхарча шин бетта. Валови продукци арахецара шин бетта план тIеххкхоачаш а еш планах лаьрхIачул совгIа арахийца продукци эзараш тоннаш я.

Къахьегама темпаш кхы тIа а лакхъеш болх беш ба технологаш март бетта хьалхарча деношка. Масала, воккхагIволча оператора Губарев Виктора кулгалдеча бригадо укх деношка дош делар цхьан сменах итташ тоннаш планал совгIа мехкдаьтта продукци арахеца, 10 тонн Iы кхое, арахецача продукцена юкъе брак ца хилийта. Смена йистеяьлча гучадаьлар денна дош дизза кхоачашдаьлга. Иштта къахьегаш я кхыйола бригадаш а.

Дика къахьегама толамаш да ремонтникаша доахараш а. Цар дош деннад установкана ремонт еча планах лаьрхIачул 8 сахьат ха кIезигагIа йоае, яьча ремонта юкъе брак ца хилийта. БархI сахьата планал совгIа дукха продукци арахецаргья.

Доахача къахьегама толамаша хьахьокх хоржамий сийна тIайийца декхараш толамца кхоачашдергхилар.

Къаьстта дика къахьегарца белгалбаьнна ба слесараш нн. Долгов, Мищенко, Ласкаев, Амхадов, операторaш Оганов, Краюшкин, Саакянц, кхы дуккха бараш а.

И. АРОНОВ,
крекинг-завода № 9-10 йолча установка начальник.

ШОЗЗА ДУКХАГIА

«Старогрознефта» НПУ Чурсин Валентин Ивановича кулгалдеча шоллагIча промысла мехкдаьттахоша скважинай къаьнача фондах бизза пайда а эцаш, шин бетта планал совгIа массехк бIаь тонн мехкдаьтта даьккхад. Социалистически декхарех лаьрхIа хинначул шозза дукхагIа мехкдаьтта да цар даьккхар.

ЧIоагIа чоалхане болх ба къаьнача фонда скважинашкара мехкдаьтта даккхар, хIаьта а уж балхаш толамца кхоачашду мехкдаьттахоша. Из вIаштIехьдоалбарт тайнача коллективо керда технологически мероприятеш балха юкъекхахьарах.

Къаьстта дика къахьегарца белгалбаьнна ба операторaш нн. Бабаев Леон, Исакина Наталья, Корнейкин Владимир, кхы дуккха бараш.

Планал совгIа мехкдаьтта даккхара темпаш кхы тIа а лакхъеш къахьегаш ба мехкдаьттахой март бетта хьалхарча деношка.

А. ТИЩЕНКО,
НПУ «Старогрознефта» прораб.

МОТТИГЕРЧА СОВЕТИЙ ХОРЖАМАШТА НАКЪА ДОЛХАШ

Наьсарен района къахьегамхой укх деношка депутатий кандидатащца вIашагIбетталуш, уж дикагIа бовзаш, царна хьалхашка декхараш увттадеш ба. Гуш да наха хоржамаш лоархIамера политически гIулакх лоархIилга.

Бакъда, цхьайолча моттигашка хоржамий бокъонаш телхаю, йоаггIача тайпара кийчо яц.

Наьсарен-Вокзале эггара йоккхагIа я нийслагIча хоржама участка агитпункт. Района культура ЦIагIа я из. ТIера дIатIахьежача укхаза вIаллда ца хинначa тайпара дика вIаштIехьбаьккхаб аьнна хет хоржамашка кийчо яра болх. Хьалтеха доахк хозача алапашца яздаь лозунгаш.

«СЕРДАЛО»
2-гIа оагI. 9 март 1965 шу.

ИШТА ХИЛАЦ АГИТПУНКТАШКА

ДIачуваьннача пальтох хьоарча а енна цхьа кхалсаг ягIа, дежурни я со яхаш. Кхы адам дац. Йз я Наьсарен-Вокзалерча 8-шера школера хьехархо Муталиева Лида.

— Хоржама литература, газеташ, журналаш мичад шун?

— Сона-м хац. Со укхаза тахан мара енаяц. Агитпункта заведующе нов. Газгиреевс хьааьннар ду аз.

— Цо фу аьнад?

— Укхаза Iо а хайя, хьачувенз ag списка тIа веце дIаязвергва Iа.

— ТIаккха хьачуухий нах?

Кхы хьавена саг-м вац.

Вешта аьлча, агитпункта тара яц из. Даьсса ши истоли, хьалтеха харжархой спискаши я. Кхы хIама дац. Гуш да укхаза из гIулакх тесса леладелга. Из бакъду укх масала, харжархой спискаш тIа дукха гIалаташ да. Цига дIаязбаьб вIалла районе ца бахаш бола нах а. Дукха я йоаца тайпан цIераш увттаяь моттигаш (Цолоев йоагIача—Цечоев). Иштта гIалаташ да бехктокхамерча наха кулгаш яздаьча документаш тIа а. Масала, дежурний плана тIа: «кхоачашъе еза мероприяти» аьнна хила дезача кхоачашъе еза предприяти» аьнна яздаьд.

Агитаторий список йоал хьалтеха. Уж берригаш а хьехархой ба. Кхы специальность йолаш саг вац цу юкъе. ХIаьта цар харжархоща малагIа болх бу ховш а дац. Цхьаннахьа а цу хьакъе дIаяздаь хIама дац. 2-ча марта мара аьннадац КПСС райкомо агитатораша бу болх дIаязбеш журналаш леладе. ДукхагIа болча агитатораштa хац шоай участкашкарча харжархоща малагIча темаех лаьца беседаш е еза.

Цудухьа йоах агитатора Муталиева Лидас. «Сай участкера харжархой дIаязбари, нагахьа санна цар хаттар дой жоп далари мара дац са де дезар».

Агитпункте телефон яц. Шийтта сахьат доаллашехьа а чуяхар дежурни аргIагIа ва везар кхы хьа а ца вена.

ХIама ца эшшаш цу тайпара сурт да № 8 йолча участка агитпунктера дар а. Из я мельзавода клуб. Тхо хиннача дийнахьа укхаза вIалла агитпунктаца гIулакх доаца саг яр дежурни я со яхаш ягIаш. ХIама дацар, нагахьа санна цу агитпункта балхах лаьца шийга даьча хаттарашта цунна нийса цхьа жоп дала хайнадаларе а.

—Сона укхазарча гIулакхах хIама хац шоана, — йоах Бессарабова Дарья Аксентьевнас.—Со агитатор а яц е заведующи а яц. «Электроинструмента» партийни организаце секретара нов. Пашенных сайга дIагIо аьлча хьаьр мара кхы хIама гунахьа дац са.

Дукха ха йисаяц хоржамаш тIакхача. Цудухьа, цхьа ди ца доалеш лерттIа вIаштIехьбаккха беза агитпунктай болх.

М. ЗАНГИЕВ.

ДАЛА ДОАГIАШ ДЕННА СОВГIАТАШ

Ткъаь итт шу совгIа ха я Неделько Мария Федоровнас болх бу. Духхьашха балха яхар из крекинг-заводе. Хьалхарча беташка тайп-тайпара балхаш деш хилар Мария. ЧIоагIа безам тIабахар цун инструментальщика говзала. Шиӣ новкъосташа гIо а деш

из говзал Iомаяра хьинар кхо ца деш къахьега йолаелар из. 1937-ча шера инструментальщик хилар. Доахаш хинна къахьегама толамаш дика дар.

Иштта хьинаре къа а хьегаш дика толамаш дахарах белгалъяьлар Мария завода болхлошта юкъе. 1938-ча шера Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводе болхлой чIоагIа эшаш хиларца цига балха хьожаю из. Дукха ха ялалехьа караерзаю цо слесара говзал а.

Сийлахь-боккха тIом болча шерашка мехкдаьтта завода хьалхашка гIолла бода болхлой поезд лела машинашкъ лотабир йийттача бомбаша. Из яьнна цIи йоаеча къаьстта дика дакъа лаьцар нов. Неделькос. Цох деза совгIат делар цунна. 1962-ча шера «Кавказ лораярах йола медаль» елар.

ХIанз ворхIлагIча цехе слесарь-инструментальщик йолаш болх беш я из. Даим хьалха латташ хьайоагIа из. 1964-ча шера коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи еннай, массехказа къахьегама книжка тIа дIа а яздеш баркалаш яьхад. Сийлен доска тIа хьалтеха да цун портрет. 1957-ча шера мехкдаьтта чакхдоаккхача завода 50 шу дузача дийнахь, дуккхача шерашка цо дика къахьегарах «За доблестный труд» яха медаль елар.

8-ча марта сийна семилетка тIеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра керда социалистически декхараш тIайийцадар Мария Федоровнас. Уж дика кхоачаш а деш, шин бетта план тIеххкхоачашъяьй цо. Цхьа моттиг нийсъялийтаяц ше бахьан долаш балха тIа хьовзам хинна. ДIахо йодача хана кхы а дика къахьега дош деннад нов. Неделькос.

Сурта тIа: слесарь-инструментальщик Неделько Мария.

В. СТАРЧАК,
Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода планови отдела начальник.
И. Плиева сурт.

ГIУЛАКХАШ ХУВЦА ДЕННАД

Шу хьалха хьалйир тха ферме 130 Iатта лаьрхIа керда капитальни корпус. Со яхийтар цига йоккхагIа йола доярка а яь. Шоай балхах дика кхеташ, барт-цхьоагIо йолаш бар укхаза болх бе вIашагIтеха дояркаши, бежа Iуйи. Юххьанца денз дика къахьега болабелар уж. Дисциплина телхаяцар цхьанне а. Шерра йоаржайир социалистически яхь, болх дика бора доярката бежа Iуйи коллективо.

Бакъда, болх дика бойя а кIезига йоаккхар оаха шура. Масала, дикагIча доярката а шоай доахана группашкара дийнахь-бус йоаккхаш хиннар 60—70 килограмм шура мара яцар. ХIаьта юкъера лаьрхIача фермерча цхьан Iаттагара дийнахьа йоаккха шура хилацар кхо килограмм мара.

Фу бахьан долаш дар из? Шура яккхара чIоагIагIа Iаткъаш дар тхога кхаьча доахан ерригача ферме а эггара вогIа дараш хилар. Тха ферма кхыча корпусашкара дерригa доахан «Красностепная» оалача тайпах дале, тха корпусе гулдаьраш массехк тайпах дола доахан дар. ХIаьта цу доахах цхьадолчар геттара кIезига лора шура.

Циггара хьаболабе бийзар тха продуктивность лакхъяра бола къовсам. Дукха къахьега дийзар тха дояркай кхыча корпусий коллективашта тIехьакхера. Цхьабакъда, соахка кхоачашъе вIаштIехьдаьлар тха шура яккхара шера плац, ХIара Iаттагара 2275 килограмм шура яккха аьнна тIайийца декхараш тIехкхоачаш а деш юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара 2479 килограмм шура яьккхар оаха дIададахача шера.

Коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи яккхара ферме йоаржаьча яхье дакъа лоацаш я тха корпуса доярката бежа Iуйи коллектив ер шу доладелча денз. Цудухьа соахкарчул а доаккхагIа декхараш тIайийцад оаха укх шера. Масала, юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара яккха соцадаьд 2600 килограмм шура.

Доккха дале а кхоачашдулургдолаш да уж декхараш, хIана аьлча, тхоай низага а хьалашка а хьежа тIайийцад оаха уж. 124 етт ба хIанз тха корпусе. Царех 110 етт бетташ ба. Детташ дола доахан кIезига дале а шура дукха йоакх оаха. Дийнахь-бус оаха йоаккхар я 1160—1200 килограмм шура. ХIара Iаттагара дийнахь-бус йоаккхар лаьрхIача 10 килограмм совгIа шура хул. Бакъда, из хьокхам а лоха хеташ ба тха дояркаш. Укх гаргтарча хана денна 1400—1500 килограмм шура яха лерхI оаха, хIаьта беттача хIара Iаттагара йоаккхар хургья 13—14 килограмм шура. Из дика хьокхам ба! Долче хIанз а социалистически яхье хьалха латт тха корпус фермерча корпусашта юкъе.

М. РЫБАЛКО,
Сунженски района Кирова цIерахча колхоза шурий-товарни ферма доярка.

КХОАЧАМБОАЦАРАШ ДIАДОАХАРГДА

ХьажкIаши, шекара свеклаи кхеара план кхоачашъянзар соахка Урус-Мартана района совхозаша. Во хьийкъар цу совхозашка кхыйола юртбоахама культураш а, царна лерттIа Iунал ца дарах дар из. Къаьстта во доал дир дIайийнача хIамашта «Горец» совхозе. Соахка хинна кхоачамбоацараш юха ца дара, тIайийца социалистически декхараш тIехкхоачашдара тIагIертта къахьег хIанз района боахамашкарча механизатораша, кхаш леладеча болхлоша. Дика да бIаьстанна кийчо яра даькъе цар даьха хьокхамаш.

3840 гектара тIа ялатийнеи 3934 гектара тIа силосаи лаьрхIа хьажкIаш, 2245 гектара тIа шекара свекла, 700 гектара тIа бобови культураш, иштта кхыяраш хьалкхеара 41 механизированнии аумеханизированнии йола звенош вIашагIъехкай укх шера района совхозашка. Цар доалахьа я 200 трактор, иштта кхоачамхиллал юртбоахама инвентарь.

Соахкарчул шозза дукхагIа вIашагIъехкай механизированни звенош «Горец» совхозе, хIаьта «Гехинский» совхозе соахка цаI мара ца хиннача укх шера нийс я механизированни звено. Механизированни йоацача звеноша 18—20 центнер мара ца лъхача 35—40 центнер хьажкIаш яьхар механизированни йолча звеноша.

Цудухьа еррига хIана яц аьнна хьажкIаш механизированни звеноша хьалкхеергья районе.

Хьувкъам лакхбара дика лард еллай района боахамашка. Ханнахьа аьха даьккхад бIаьсти яьлча культураш дIаювргйола дерригa лаьтта. Соахкарчул дикагIа хьаьндаьд къаьстта шекара свеклаи хьажкIаши ювргйола кхаш. Планах дилла дезар 18000 тонн йолча кхашка диллад 20000 тонн ширдаьнна кхо. Гурахьа дийнача ялаташ тIа тессай 240 тонн суперфосфат, бIаьсти йоаллашехьа тоссаргья кхы а 180 тонн минеральни удобренеш.

Еррига дIалаьрхIача кхашка тоссаргья укх шера 376 азотни, 717 тонн фосфорни, 377 тонн калийни, 235 тонн борнодоталитови удобренеш. Бакъда, белгалдаккха деза царех кхоалагIа дакъа хилла мара удобренеш боахамашка йоацаш хилар. ХIанзчул тIехьагIа Iалашъе езаш я уж, хIаьта оаха де йиш яр дергда минеральни удобренеш ханнахьа тIаяра.

Соахкарчул дукхагIа кхаш да районе укх шера хиш дехкаш. Планах 1606 гектара тIа дилла дезача хIанзле а 1480 гектара тIа диллад хий. ДикагIа вIаштIехьдаьккхад из гIулакх «Мичурина» совхозе. Укхаза дилла доалаш латт хий. БIаьсти йоаллашехьа цхьатарра болалургба боахамашка тIоадал дIакъовлара макхаш даха. Лоацчача хана баькха бала беза макха. Бакъда, хIанззехьа оарцагI ца бовле йиллача хана кхоачашдулургдац из гIулакх, хIана аьлча, района боахамашка тоъац макха 130 звено, иштта тоъаш яц макхаш дIатоссаш йола 11 сцепка, 40 культиватор. Тоъаш йоаца тIехьатосса инвентарь Iалашъяра оарцагIбаьннаб хIанз боахамашка.

Иштта тоъаш дац боахамашка 112 центнер шекара свекла ги, Шаьларча шекара заводера хьада деза из, цудухьа шекара свекла ги эшар дерригa долаш санна лархIа йиш я. Дукха ха йоаццаш тоъаш яцар тхона дIаера эша горох, хIанз Iалашъяьй боахамашка еррига горох. ХалагIа да люцерна ги Iалашдара гIулакх, 52 центнер эш тхона из ги. Кизлярера, Шелковской районера, кхыча моттигашкара люцерна ги лургдолаш дийцад района боахамаша.

А. ИБРАГИМОВ,
Урус-Мартана производственни управлене керттера агроном.

ДикагIа хилийта паьха заказех хьаду барзкъаш яхача девизах къахьегаш я индивидуальни хIамаш тегача фабрика чуйоагIача № 18 йолча ателье коллектив. Шерра социалистически яхь а йоаржаяь къахьегача коллектива толамаш беттагара беттага совдувл. Масала, валови продукци арахецара январь бетта план 140 процент кхоачашъяьй коллективо, хIаьта февраль бетта план 145 процент кхоачашъяьй цо. Цу шин бетта планал совгIа арахийца продукци 3 эзар сома маьха я.

Барзкъаш тегаш йоаккха ха кIезигагIа хул, хIаьта тийга барзкъаш лакха дикал йолаш хул.

Къаьстта дика къахьегарца белгалбаьнна ба мастераш пп. Мархиева Зина, Чербижева Тамара, барзкъаш хьадоаха Митрофанова Екатерина, кхыбараш.

Сурта тIа: Чербижева Тамара.
И. Плиева сурт.

Шурий хьоанал лакхлу

Хьайоаккхача шурийга хьежжа телар хьалха алапи доярката бежа Iуштеи. Тха фермерча доярката хIанз алапи луш яьккха шура дукхеи кIезигеи хилар ларх Iарал совгIа шурий хьоанал лохеи лакхеи хилар а лоархI. Хьоанал лакхагIа ме хул дукхагIа лу болхлошта алапи а.

Соахка 423 эзар килограмм шура елар пачхаьалкхенна тха колхозо планах дIалла езар 360 эзар килограмм йолча. Дуккхьал хьоанал лакха хиларах тIатехар тхона 22 тонн шура. Шера 2200 килограмм шура луш бола итт етт кхаба безар тха из шура яккха.

ДIададахача шера доярката Калибабчук Марфас, Дмитриева Аннас, Агапова Аннас яьккхача шурий хьоанал лакха хиларах ворхI эзар килограмм шура тIатехар, вешта аьлча цар дIачуйенначул совгIа язйир царна из.

ХIанз доярката шоай хур ду доахан деттача хана царгара цIенъяь еррига шура Iояккха гIерташ. Царна дика хов тIеххьара шурий тIаламаш эггара хьаьнагIа долга.

Хьайоаккхача шурий хьоанал лакхъяра лоархIаме да доахан дика кхабар, пайданегIа да белокаш дукхагIа йоахкаш дола доакъараш, уж дукхагIа тела деза доаханна. Iан хана доаханна дехкача доакъарий дикал лакхъяра, белокаш дукхагIа хилийтара рациона юкъе йоалае еза карбамиди иштта бобовии злаковии культураш вIашагIъяь йола силос.

Хьалха санна ферме хьаяьккхача ерригача шурий тIара ийъеш а ца телаш керда дахкача доахангара яьккха шура тел хIанз Iаьсашта, хIана аьлча, лохагIа хул керда дахкача доахангара яьккхача шурий хьоанал.

Доахана Iул тоадара кIезига шура лу доахан пачхаьалкхенна, дулха лаьрхIа дIачутел оаха. Шурий хьоанал лакхъяра оаха деш дар де йиш я кхыча фермашка а, цох пайда а баргба. Нагахьа санна берригача доахан леладераша хьайоаккхача шурий хьоанал лакхъяра къовсам болабойя кхоачашъе вIаштIехьдаргда семилетка тIеххьарча шера шура яккхара план.

Г. КОРОБЧЕНКО,
Шелковской района «Коммунизмага бода никъ» яхача колхоза шурий-товарни ферма заведующи.

БIАЬСТИ ХЬЕЖАРГЬЯЦ

БIаьсти яьннай. ХIанз дIайха ухача деношка Шаьла района совхозий кхашка доладеннача балхаша хьахьокх из.

БIаьстан ялаташ дIадера кийчдалара, дика а лоацчача хана а дерригa кхашкара балхаш чакхдахара моттигерча Советашка хулача хоржамий сийна шерра социалистически яхь а йоаржаяь хьинаре къахьегаш ба ялаташ леладераш.

Социалистически яхье къаьстта белгалваьннав «Шалинский» совхоза кхоалагIча отделенера Киндаров ХIарон. Коммунистически къахьегама цIи яккхара къовсам лоаттабеча тракторно-полеводчески бригадана кулгалдеш ва из. ХьажкIаш дIаелаьтта, фу, техника кийча я цун бригаде. Цхьан гектара тIара 70 центнерал кIезигагIа йоацаш фуалъяьха хьажкIаш чуяра шоай хур ду бригада членаша. Хий диллара мел эша балхаш даьд, кхоачамхиллал ширдаьнна кхо диллад кхашка, подкормка яра эша минеральни удобренеш кийчъяьй цар. Нов. Киндаров санна бола кхай дай дуккха а ба района кхыча боахамашка.

Соахкарчул дуккха а дукхагIа гурахьа дIадийнача ялаташта минеральни удобренешца подкормка яьй укх бIаьсти «Шалинский» совхозе. БIаьстанга кийча ба механизатораш.

А. МАГОМЕТОВ.

ДЕ ДЕЗАРАШ ДУКХА ДА

Юртбоахама къахьегамхошта чIоагIа лоархIаме ха я хIанзара яр. БIаьстана хьалхарча бетта денош сиха дIаухаш латт.

Тха рейдови бригада хилар Ножай-Юрта района колхозаша ялат дIадера мишта кийчо ю хьожаш.

Ножай-Юрта района боахамаша 1965-ча шера ялат дIадуврга 7277 гектара тIа. Из дика кхедара доккхий социалистически декхараш тIайийцад района къахьегамхоша.

Цхьабакъда, уж декхараш кхоачашде гучох халахургдолаш да, хIана аьлча, Ножай-Юрта районе бIаьстан юхье ювча культураштa лаьрхIа планах аха езаш хинна зябь 4600 гектар яр, хIаьта хIанзалца аьхар, 2300 гектар мара яц. БIаьстан юхье аха дезаш да юхедиса лаьтта. Цу гIулакхо дикка тIехьадоаккхаргда ханнахьа культураш дIаювлга.

Тесса лелабу из болх В. И. Ленина цIерахча колхозе. Планах цу колхозе аха езаш хинна зябь 185 гектар яр, аьхар я 27 гектар. Кирова цIерахча колхозе планах 305 гектар зябь аха езача, аьхай 50 гектар, Гагарина цIерахча колхозе еррига аьха зябь 135 гектар мара яц, планах 305 гектар аха езача. Из гIулакх цу тайпара да района кхыча боахамашка а.

Цу районе дика хьа а хулаш цига дIае еза лоархIаме культура я сьмарсаьхк. Района боахамашка 170 гектара тIа сьмарсаьхк дIабе беза, хIанзалца дIабийнар 60 гектар мара бац.

Ший ханнахьа фу Iалаш а даь, из дика кийчдарга хьежжа хьувкъ дIадийна ялат а. Мишта латт фу Iалашдар гIулакх районе?

Планах фуна лаьрхIа амбарашка чутасса езаш хинна хьажкIаш 1543 центнер яр, хIаьта чутессай 1700 центнер. Фу хийца а хийца дIаде мара ца дезаш кийча хила дезаш дар. Из хIанзалца даь дац. КхоалагIча марта районерча колхозех цхьаккха яцар дIаде гороха фу долаш, хIаьта горох 375 гектара тIа дIае езаш я.

Районе колхозашка хьалкхеде деза тхьамка 120 гектар я. В. И. Ленина цIерахчеи «Заветы Ильича» яхачеи колхозашкара дIайиккхача боахамаша хIанз мара дIадоладаьдац парникаш кийчъяра гIулакх. Къаьстта во лел из болх Ленина, Кирова, Х. Нурадилова, Гагарина цIерахчеи «Коммунизмага бода никъ» яхачеи колхозашка. Сангараш биодоагорца хьалйиза еза ха хьатIаэтта яле а, цу боахамаша хIанзалца из болх баь бац.

Района цхьайтта колхозах 4-не мара тхьамка фу Iалашдаь дац. Уж дерригa кхоачамбоацарш дIадахара сихха оарцагIа бовла беза. Цудухьа производственни управлене кулгалхой, специалисташ, колхозий кулгалхой декхарийла ба берригa низ тIабахийта бIаьстан балхашта кийчо е.

Лоаман районашка дика хьувкъ коартолаш. ДIаюв коартолаш йолаш яц Калинина, Гагарина, Ленина, «Путь к коммунизму» яхача колхозашка мара. Укх шера планах дIае еза коартолаш 170 гектар я. Производственни управленеи колхозийи кулгалхоша вIаштIехьдаккха деза дIаюв коартолаш Iалашъелга.

Кхы а дукха кхоачамбоацараш да районе. Района колхозаша укх тIеххьарча массехк шера гурахьа дун ялат дIадув Гудермесски района кхашка. Садоахкача хIамаша дукха зе ду цунна.

Гурахьа дийна ялат па дойтара, из дIадийнача кхашка 12 процентни гексахлоран яха ядохимикат тоха еза, цул совгIа бIаьстан юхье подкормка а е еза.

Мела леладаьд боахамий кулгалхоша колхозий кхашка органически удобрени тоссилга а. ХIара колхозема эшша кхо да. Планах 15800 тонн кхо кхашка дилла дезача, массехк эзар тонн мара дилладац.

ХIара колхоза шоай кхашка кхоачамболлаш кхо дилла торонаш йолга хьахьекхад «Заветы Ильича» цIерахча колхозо. Планах 1800 тонн кхо дилла дезача, 2600 тонн диллад цига, хIаьта Орджоникидзе цIерахча колхозо планах 1100 тонн кхо дилла дезача, диллар 1700 тонн я. Кхашкара балхаш лоацчача хана йистедахара боккха лоархIам болаш да трактораштеи тIехьатоссача инвентараи ремонт яр.

Районерча 89 трактора болх бергболаш кийча яраш 45 мара яц. Ремонт е езача 44 тракторах 3-ча мартага кхоачаш ремонт яьраш 21 трактор я. Кийча дац трактораштa тIехьатувса нохараш. Районе ерригаш 50 сеялка я, царех йоханза 29 я. Цхьайтта колхозах ийс колхозе техника кийча яц кхашкара балхаш дIадоладе. Ремонт яь йистеяланза дукха трактораш, нохараш, сеялкаш я, кхоачамболлаш яц запаснои оатхалаш а.

Лакхе белгалдаьха кхоачамбоацараш сихха дIадахара берригa теркам тIабахийта беза.

«Сердало» газета рейдови бригада: У. ХАСАЕВ, Ножай-Юрта района партийно-пачхаьалкхен тIахьожама комитета председатель, С. КУЖУЕВ, Ножай-Юрта района производственни управлене керттера зоотехник, Х. НЕСЕРХАНОВ, КПСС Ножай-Юрта райкома орготдела инструктор, М. АЛБОГАЧИЕВ, газета собкор.

Семилетка тIеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра хьинар кхо ца деш къахьегаш я Грозненски ГАРО завода нов. Калашникова кулгалдеча механически цеха коллектив. Валови продукци арахецара шин бетта план 100,5 процент кхоачашъяьй цеха болхлоша. Планал совгIа арахийца продукци массехк бIаь сом мах болаш я.

Къаьстта дика къахьегаш ва коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаю Мусаев Авалу. ХIара бетта план 160—170 процент кхоачашъю цо.

Балха тIа къахьегама дика толамаш дахарал совгIа хьинаре дакъа лоац цо общественни балхах а. Городской Совета депутаталла кандидат хила оттаваьв нов. Мусаев. Цеха кхерамзлен техника инспектор ва Авалу, цул совгIа завода профсоюза комитета член а ва из. Уж дерригa декхараш дизза кхоачашду цо.

Сурта тIа: Мусаев Авалу.
И. Плиева сурт.

ДИКА ХЬАЛКХЕЕРГЬЯ СВЕКЛА

100 гектарах хIаране тIара 206,7 центнер шекара свекла яьккхар соахка «Лермонтовский» совхоза цхьоалагIча отделене Метришев Вахас кулгалдеча механизированни звенос. Центнер шекара свекла яккхарга дIадахийта лаьрхIар 1 соми 97 кепиги долча цо дIадахийтар дац 1 соми 49 кепиги мара. ХIаьта 27 эзар 899 сом цIена пайда бир звенос.

Укх шера кхы а дикагIа хьалкхее лерхI шекара свекла Метришев Вахас кулгалдеча механизированни звенос. «Майрра ала йиш я тха, — йоах Вахас, — укх шера хIара гектара тIара 220—230 центнер шекара свекла йоаккхаргья, аьнна. ХIаьта центнер свекла яккхарга дIадодар 1 сомагеи 40 кепигагеи кхаччалца лохдуларгда тхога. 29—30 эзар сом цIена пайда бергба звенос свекла кхеярах».

Дика лард еллай Вахий звенос иштта хьувкъам хьалкхебара. 10—12 тонн кхоачаш кхо диллад звенос хIара гектара тIа. Из кхо дIадоаржадеш ба хIанз звено членаш. Гурахьа даьча оахама кIала кхоккха центнер суперфосфат тессай. ХIанзачул тIехьагIа хIара гектара тIа 3—4 центнер суперфосфат, 70—80 килограмм мочевина, 80—100 килограмм калийнии 150 килограммага кхаччалца борнодолитовии удобренеш товсаргья кхай тIа.

Лоацчача хана тIоадал дIакъевлара а цул тIехьагIа ха хьатIакхаьчача свекла дIаера а кийча я звено. Дика тоа а яь хьогге а кийча латт юртбоахама инвентарь. Агротехдешар Iомадаь, кхы а лакхъяьй шоай говзал звено членаша. 100 гектарах 50 гектара тIа хий диллад.

П. КУНИЕВ.

ТIЕМА ГАРГАШ ЙИСА ЛАЬТТА

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА КОТАЛОН 20 ШУ ДИЗАРГА

1943 шера Сталинграде Советски Эскараша плен воалавир инарал-фельдмаршал фон Паулюс. Эггара хьалха цун штаб-квартира чу ваьлар бIухой йоккха йоаца группа шийца йола подполковник Леонид Винокур.

Запаса гварде полковник Винокур хIанз Москве вах, Московски совнархоза трикотажнии галантерейнии промышленноста отдела начальник волаш болх бу цо. Кердачун кепа йоазон агентства (АПН) корреспондент укх деношка из волча хьоашалгIа хилар.

* * *

ХIара цIагIа я ший традицеш, еза лоархIа хIамаш. Цхьабарий даьхи наьнахи йиса къаьнара хIамалг, шоллагIчар — коллекцеш йола шкаф е нагтахьа мара ца хула картина. книжка. Винокурар цIагIара ишта йола еза хIама я дезала даьга доттагIаша кхахьийтача письмоша тIаккIе хьалдиза истол. Истола тIа а дада тайп-тайпара конверташ дола дукха письмош. Дукха ха йоаццаш даьхка да уж. Уж дахкийтарашка каьхат юхаязде деза.

Ер ба цхьан письмо лоацца бола чулоацам.

«Дукха веза Леонид Абович! Баркал хилда хьона Iа Сталинграда лаьтта дайтарах. Волга тIа тIом беш хиннараш биц ца балийтара лорадергда оаха из...».

Укх деношка эскара цхьан даькъера денад из, — йоах Винокура. — Со виза граждански саг вола дукха ха я, бакъда со каст-каста хул тайп-тайпарча подразделенешка, эпсаращцеи салтащцеи письмоццара бувзам лоаттабу. Цкъа, кьонача салташа дехар дир согара нагахьа санна хье Волга тIа ваха нийслойя, Iайха тIом баьча моттигера коана лаьтта дайта тхона, аьнна. Цхьан яьссача арара массехк моттигера лаьтта гулдир аз, хIаьта со дIабIара хьежача цунна яр йоккхача топий пхорчийи минай мукхйина гаргаш. ДIа ца йоалаш хIанзалца йисай уж, цу хана денз ткъаьи шиъ шу дIа ма даьннадий...

Дицлургдац-их наха уж унзарен турпалеи шераш, цкъаза лаьтта а дагадохийт уж. Дега ма дукха а беза Волга тIарча ехача турпала городера болабенна Берлине кхаччалца хьона улув латташ фронташка гIолла чакхбаьннарай. Соратникаша вIаши письмош язду, дагалувц дIадахар. ТIом хинначул тIехьагIа Винокур Леонида однополчанащца бувзам лоаттабу. Хьалха хинна шин бIаьи шийттеи бIухо а эпсар а вз цунга письмош яздеш.

Царех хIаранех дуккха дувца долаш ва Винокур. Къаьстта доккха доттагIал да цун Иван Дмитриевич Бурмаковца — 38-ча мотострелкови бригада (тIехьагIа хиннача 7-ча гвардейски бригада) хьалха хиннача командираца. Командира политически даькъе вола заместитель вар Винокур. ХIанз инарал-лейтенант Бурмаков отставке вахав, Одессе вах из. Винокур хьалкхийна город я из, дукха хIама да цун цу городаца дувзаденна.

....Цу хана Иван Бурмакова вахийтар из эггара чIоагIагIа тIом кхехкаш латтача, немецки инарал-фельдмаршала фон Паулюса штабе.

Массехк бIазза дувца дезаш хинав Винокур из тIом мишта хилар, хетаргахьа, цудухьа ше къамаьл деш махулла лоацъяь ювц цо хинна событеш. «Из хиланза даргдоацаш дар, из ховра командованена — инаралашта, тIема хьалхе лелаерашта. Тха бригада кхычарел универмага гаргагIа нийсъялар мара хIама дацар из-м».

Из хилар 1943 шера 31-ча январе. Ший подвала чу Паулюса штаб чухинна универмаг, массехк сахьата цIии болати ара а кхийса тIаккха сецар. КIай байракх а йолаш саг гучаваьлар. Бригада штаба эпсараша Владимир Костюшкоси Федор Ильченкоси шоашца автоматчикий группа а йолаш байнача бIухой майда хоадайир. Хьал дIадувцаш командни пункте хоам бир рацеца: немцаша переговораш яра лакхехьарча командоване викал дIавехар. Из Iалаьмате чехка дIахайтар Бурмакова 64 арме командующега инаралга Шумиловга. Цул тIехьагIа Винокурага аьлар цо: «Ха йоае йиш яц, хIара минута гIулакх доацаш нах боабу. Волле цига гIо. Паулюс плен воалаве веза. Эттача хьалага хьежжа гIулакх де».

ДIахо событеш укх тайпара хилар. Подполковник Винокур, майор Егоров — бригада политотдела начальник, Ильченко, Костюшко ха тIа латтача немций бIухошта тIех а баьнна коа чубаьлар, тIаккха универмага подвала чу Iочубайлар, царца бар бригада бIухой бола Бухаров, Рыбак, Морозов, Бурков.

— Штабо переговораш ергьяц духхьал Рокоссовске ше вайтача викалца мара, — аьлар Iочувоалача латтача немций эпсаро.

— Со ва арме Политуправлене викал, — аьлар Винокура. — Здани еррига а чулаьца я. Герз Iо а дилле, плен дувла ях аз шуга. Iалаьмате чехка инарал-полковника фон Паулюса тIадига тхо. (Винокура хацар ди хьалха Гитлера Паулюсах инарал-фельдмаршал ваьвий).

Немций, царна никъ а буташ, юстара баьлар. Йоккхий наIараш яр универмага подвала яраш. Цу чу Iочувоала асфальт йилла моттиг факелашца сийрда яьккхача йIаьхача коридора чу кхоачаш яр. Эпсараша хьалйиза яр, советски тIемахошта гIулакх деш никъ бутар цар.

Хьаеллаелар наIараш. 6-ча германски арме штаб чуйола доккха цIа кIезига сердал йолаш да, гIум чуйоаллача галешца дIакъайла да цун кораш. ЦIен юкъе латт доккха истол, цу тIа латт полевой телефонаш, города карта, къоаламаш, гIаьлений юххех хьалйиза пепельницаш. Истола дIатIа хайна вагIа лакхерча чиний форма ювха виъ эпсар, дукха орденаш йоахкаш я цар мундираш. ДIахо кхотабенна латт зIамагIча рангий эпсараш. Цу массане юхьмараш овкъара — сира бос болаш я, бIаргаш наб йоврах цIийденна да.

— Инарал-майор Росске, — аьлар лакха баламаш долча, кIеззига букъ тIабаьннача, фашистски рыцарски жарг уллача саго. Цунна тIеххьа шоай цIераш йоах инарал-лейтенанта Шмидта, полковника Адама — фон Паулюса адъютанта.

Командоване цIерах Винокура хьадийхар йизза капитуляци елгеи беш латта тIом Iалаьмате чехка соцабайтилгеи.

— Са эскара, вешта аьлча, эскара къулбехьен группировкана юкъе долха доакъош, хIанз духьал отта низ кховчаргболаш да, — йоах Росске.

— Шун къулбехьен группировка штаб советски эскараша го баь я. Цхьаккха а тайпа духьале е йоагIаш яц! — аьле, жоп лу Винокура.

Мочхалаш дувладенна баге ца гIотталуш санна, йоах Росске:

— Вай хIанз чудола цIа минаш схка, ийккха урагIдаха кийчча да!

— Из а дац де доагIаш...

Росске переговораш еча юкъа арме штаба начальник вола Шмидт цхьаннахьа вахе, юханоагIа, хетаргахь, укхазара дар Паулюсага дIахойт цо. ХIаьта Росске шоаш мишта плен боагIаргба дувц. Фельдмаршала Паулюса кхераме хург ца хилара тешам а лургбий, дIакара веча чехка Донской фронта командующега инарал-полковникага Рокоссовскега из дIа а кхоачийтаргвий? Яхаш хетт цо. Цунах дола жоп шийна делча, Шмидтаца лоацца дага а ваьле, Росске советски эпсарий группа фельдмаршала тIаюг...

Тхо юха а факелашца сийрда яьккхача коридора чу дайлар, — яхаш дувц Винокура, — тIаккха шин автоматчико лораеча наIара тIа кхаьчар тхо. ЦIагIа чудаьлар. Пенах хьалтеха доал къоаламаца дуккха белгалонаш яь дола города карта, юхь пенагахьа а йолаш менге тIа улл Паулюс. Капюшон йола йIаьха плащ ювхар цун тIа. Тхо гучадаьлча менге тIара шорттига хьал а гIетта, «Хайль» аьлар цо. ГIайгIане хьежар тхога цун дийста бIаргаш. КIай модж тIаьнна яр фельдмаршала юхь. Увзадеш ше дешаш доахаш санна, йист хилар из. Переговорех дар довз шийна, цудухьа цхьанна а хаттара жоп лургдац ше, аьлар цо, тIаккха капитуляци мишта хургья дIахо дувцилга инарал-майора тIадул аз, аьнна чакхдаьккхар цо ший къамаьл.

Паулюса, штаба эпсараша, салташа герз хьадала деза, аьлар оаха. Паулюса баламаш а эза, йист ца хулаш, кисара хьа а яьккха, йоккха йоаца тепча Росскега дIакховдайир, хIаьта цо — сога. Росске тIаккха аьлар, эпсараша шоашца леладу герз штабе хьачуденнад.

Немций газеташа тIехьагIа яздора, Паулюсага хIара киса йоаллаш цхьаьцца тепчей эшаргхуле аьнна кийчдаь дохьажи да яхаш. Уж оапаш бар. Иштта бакъдац Паулюса тхога дохьаж чудола флаконилг хьаеннай яхилга а.

ХIаьта дIахо хиннараш массанена а йовзаш йола событеш яр. Немецки группировка штабе кхаьчар вай 64-ча арме штаба викалаш, инарал-майор Ласкин керте а латташ, са командир полковник Иван Бурмаков а вера. Немецки эскара капитуляци йолаелар...

ТIом чакх ма баьллинге а гварде полковник Винокур демобилизапех цIавахар. УнахцIено меттаоттае езар, йиъ човно шоаш хойолийтар. Кхы чIоагIа гIайгIане хабар а кхаьчар. Краснодарски краерча Усть-Лабинске гитлеровцаша топаш теха даи нанеи дийнад аьнна.

Боахама балха юха тIа а вена, тIом хилалехьа хьалха санна, къахьега волавелар Винокур, хIаьта сарахьа истола тIа вагIаш хулар доттагIаша ахийтача письмошта жоп луш каьхаташ яздеш, тIа-тIа йоккхагIа хулар 7-ча гвардейскех йола рукопись. Из книжка арадаьлча, эзараш болча наха яздора цох. Советски Союзерча наха яздаьца Iеш, доазол дехьарчар а яздора.

— Аз сай книжка дахьийтача Вальтер Ульбрихта сога дайта письмо да ер, — аьле, хьалу сога Винокура каьхата лист. Цу тIа лакхехьа яздаь латт»: «Германе цаI йола Социалистически парти» аьнна. ДIахо машинкаца кепа теха текст яр:

«Веза новкъост Винокур!

Баркал хилда хьона Iа сона Волга тIа Советски Эскаро баьча тIема хетадаь дола «ВорхIлагIа гвардейски бригада» яха хьай книжка дайтарах.

Дунен шоллагIча тIема юхьиг юхайийрза пункт хинна дIаэтта а цунца цхьана Европа халкъаш гитлеровски фашизма низ-Iоткъама кIалхара дахара юхь дIайолаяь а болча Iалаьмате боккхача тIем тIа Советски Эскара карагIдаьнна турпала гIулакхаш диц ца долийташ чIоагIдара юкъе ший дакъа лоацалда укх книжко. Из исторически событи дагайохаро декхарийла ду вай, цу хана бохабаьча царна дунен керда тIом хьоабе могаргдоацаш Малхбузен Германе империализманнеи милитаризманнеи духьал къовсам лоаттабе.

Хьай балха тIехь Iа дIахо толамаш дахар а лов сона, хIаьта сона лов хьона дика мел дар хилар, эггара хьалха хьо могаш-маьршеи творчески низ болаши хилар а долаш.

Социалистически салам моаршал да хьога.

В. УЛЬБРИХТ».

— ХIаьта е письмош дукха ха йоаццаш Адамагареи цун сесагагара Маргаретагареи ийцад аз, — аьлар Винокура. Малашб хов хург ма дий хьона, хов-те, из ва Паулюса хьалха хинна адъютант. ХIанз Адам ГДР халкъа палата член ва, дукха ха йоаццаш а тIехьа республика халкъа эскара гIулакхе вар из. Цох, ший хиннача веннача командующе а санна, дIабахача тIема трагедех выводаш а яь, антифашист хиннав. Вильям Адама дукха ха йоаццаш йистедаьккхад дIабахача тIемаи гитлеризмо немций къам юкъедигача трагеденеи хетадаь дола книжка.

Хьажал цо фу язду:

«Веза, дукха веза Винокур!

Дега чура баркал хьона хьа письмо бахьан. Сай книжка кепа теха арадаккхара тIеххьара балхаш деш ва со. 1965 шера бIаьстанара Лейпцигски ярмарка, нийсагIа аьлча дунен шоллагIа тIом чакхбаьнна 20 шу дузаш арадаргда из. Из бахьан Волгограде гIолга тIадоагIача шера гIоргволаш тIехьадаькхад аз. **АДАМ».**

Письмош, Леонид Винокура чIоагIа лораду уж, хIана аьлча царех хIаране сага вахар дувц, советски халкъа тIема исторе сийлахь-йоккха оагIув дагайохийт. Шераш дIадолх, бакъда из санна дар дицлац наха. Из дицлац лаьттана а; болатои цIерои Iазап тIаоттадаьча, адамий цIий тIа мийхкача, хIанз а тIехь тIема гаргаш ший дегIах йоахкача лаьттана а.

Александр ТАРАДАНКИН.
(АПН).

ФАШИЗМА ЮХЬ

Советски тІемахоша мукъабаьхна Освенцим яхача нацистски Іоажала лагерера тутмакхаш. Хьалхарча плана аьттехьара аьрдехьа — венски инженер Рудольф Шерм, венгерски студент Моор Гольдштейн, Амстердамера кхертІой гранильщик Хартох Блиц.

М. Редькина сурт.
ТАСС фотохроника.

* * *

Вильнюсера дІа 10 километр мара гаьна йоацаш я Понары яха зІамига машиннаькъа разъезд. Укхаза фашисташа топаш а етташ 80 эзар маьрша саг вийнав. Боабаьча наьха декъий йоккха цІераш а йийзе доагадеш хиннад. Кхаь-диъ дийнахьа йоагаш хиннай уж цІераш. Шоаш леладаь унзара зуламаш дІахьуладе гІерташ, гитлеровцаша моттиге баха нах ара а баьхе цІеро доагадаь даланза дисача декъий гомаш ата а оаташ, ахьа а охьаш, цул тІехьагІа цацашца ловсаш лаьттанца дІаэдайташ хиннад царга.

Аьттехьарча сурта тІа: Вильнюсера къахьегамхой № 1 йолча ора йисте. Фашисташа цу чу дІавеллав топаш теха вийна 9300 саг. Советски Эскаро меттахьа еттача хІамаша тІехьашка боахача хана уж боагабе кхензар фашистий.

М. Редькинеи А. Морозовеи сурт
ТАСС фотохроника.

САМОДЕЯТЕЛЬНИ ХУДОЖНИКИЙ ВЫСТАВКА

Ший тайпара а хала а никъ ба Нохч-ГІалгІайчен халкъа изобразительни искусства хьабенар. Дуккхача хана Іоткъам лоаттабаьб художникашта дыно. Бакъда, кІувсаш дар, герз кІалар, цІагІа лелаю хІамаш яр санна дола гІулакхаш леладаьча халкъа говзанчаша цунна духьала а бувлаш шоай балхаш даьд.

ЦІи хезача эрсий художникашта уллув дІаотта вІаштІехьдаьннад дуккхьал цхьан сага — Захаров Петра. Из а Даьхе йита дІавахандаь. ЗІамига бер долаш паччахьа эскара йоагаяьча юртара дІавуг Захаров. Циггара дІаболалу нохчий бера вахара — тІехьагІа цІи хеза хиннача художника — никъ. Цхьабакъда, паччахьа режим чІоагІа хилар бахьан долаш цун ший искусстваца хьахьокха вІаштІехьдаьннадац нохчий халкъа уйлаш, дагалаттараш. Духхьал цо даь хиннача автопортрета, цІеча басаращца кІалгІолла «нохчех» аьнна даьча йоазоно хьагойт ший мехках ваькхача художника трагеди.

Таханарча деношка вай мехкара дуккхача халкъий искусство дегІайоагІа цхьан боараме. Шерра бийла ба нохч-гІалгІай художникашта хьалхашкара никъ. ХІара дена дукхагІа хулаш латт къонача художникий мугІараш. Цхьабараш художественни дешара заведене деша бахийтаб Нохч-ГІалгІай АССР культура министерствас, хІаьта вожаш вай республике бахаш а къахьегаш а ба.

Дукха ха йоаццаш хиннача республика ялхлагІча выставке хьахьекхар республика самодеятельни художникий балхаш. Царна юкъе къаьстта белгалдаьлар самодеятельни художникий Ш. Шамурзаева, С.-Б. Бериева, вежарий даьи ГетагазовгІар, скульптора Л. Шаулова балхаш. Юртарча самодеятельни художникий ерригроссийски выставке дахьийта шийбалхаш хьаоттадаьдар Йоккха АтагІа яхача юртарча хьехархочо С. Анзорова. Шамурзаева Шамила сурташ бІаргадайначоа кхетаде хала дац цунна Къилбаседа Кавказ езилга, йовзилга. КІоаргга чулоацам болаш да цо даь «Токхораш», «Хьайба», «Кхай тІа», «Юрта», Кавказа маьлхах а фонах а дизза дола «Маьлха ди» яха а кхыдола а этюдаш.

Кхыча тайпара ба искусства Московски университете заочно деша вагІача Бериев Сайд-Махьмада болх. Из график ва. ЧІоагІа теркам тІабодаш да цо даь «Іадатах яха безам болаш яц со» яха картина. КІоарга ба цун чулоацам.

Выставке оттадаьдар даьи вежарий ГетагазовгІар балхаш. Абубакар — воккхагІа вар, да ва. Цо хьагойтадар живописа ши болх,— «Хи йист», «Натюрморт». Дика да картинаш. Цхьабакъда, цунна уллув хьагойта оттадаьд цун вежий Илеза картинаш. ТІехдика дешаш ва Илез Грознерча берий художественни школе. «Трамвайни кольцо» яха цун графически лист бІаргаяйначоа кхетаде хала дац керттерадар цунна бІаргулга. Илеза уйла я дІахо а лакхерча дешара заведене деша.

Самодеятельни художникашта юкъе белгалваьнна ва скульптор нов. Шаулов. Из ва выставке хьаоттабаьча кхаь балха автор. Делаш долча бера кортилг ба скульпторо баь. Цох «Галочка» аьннад автора. КІоарга чулоацам болаш да «Студентка» яха йиІий гІов. Портрето хьагойт мел дукха къахьийгад самодеятельни скульптора лоаман йиІий сурт хьагойтара. Дика технически говзал йолча скульптора нов. Шаулова шийна хьалхашка оттаде йиш я кхы а чоалханера деккхараш. Цун вІаштІехьдаргда дика скульптураш е.

Хиннача самодеятельни художникий выставко хьагойтад Нохч-ГІалгІайчен искусство дегІа мишта йоагІа. Даьр дукха да, цхьабакъда, вай республика самодеятельни художникашта хьалхашка латта декхараш кхы а доккхагІа да. Республикерча цІи хезача художникаша новкъостал де деза самодеятельни художникашта. Кхы хилийта йиш яц укх выставке хиннача цар баьхаш тІара гІалаташ. Вай республике дукхагІа хилийта беза самодеятельни художникаш.

Г. ЩЕДРОДАРОВА,
искусствовед.

КОМБИНАТА ПОЛИКЛИНИКЕ

Сийрда, цІена коридор. Цун йІоахал хьалъоттадаь латт зизаш. Массайолча медикаменташца йизза Іалашъяьй поликлиника кабинеташ. Безаме тІаэц укхаза хьачувена унахо.

...Дукха-ха яц Грознерча химкомбинате медпункт хинна. Йоккха хими дегІа ме йоагІа хувцаделар къахьегамхой хьашташ. Кхо шу хьалха Медпунктах поликлиника йир. Хьалйир кхы эшаш йола кабинеташ, болхлошта гІулакх дикагІа дара дукхагІа хилийтар лораш, медицински сестраш.

Вай республикерча поликлиникашка диллача дикагІчарех цаІ я цигара рентгеновски лаборатори, физико-терапевтически кабинет.

Наьха унахцІено лораяра боккха а чоалханера а болх ба поликлиника медицински болхлоша беш бар.

Черскова Надежда Георгиевна поликлинике лор-терапевт я. Цхьабакъда, химикашта дика лор хиларал совгІа дика саг йолга хов из. Масса а хана Іымерза, фу эш-мал эш хоаташ хул Надежда Георгиевна. Цо лекци ешача хана тІаьк, аьнна йиза хул химикий Дворецa зрителий зал. Ше лекци йийша яьнначул тІехьагІа дуккхача хаттарашта жоп луш тел, хьехам бу лоро. Каст-каста бІаргаго йиш я из комбината аппаратчикашта, лаборанташта, болхлошта юкъе. МоллагІчоа ала корадоагІа цунна дІайха, хоза дош. Цудухьа еза, сий ду, лоархІ из комбината болхлоша.

— Эмма Григорьевна, хьачуел тхан цига цхьан минута, — аьле кхайк поликлиника медицински сестрага нов. Баликовайга аппаратчикаш. Из йоккха доттагІа я фенол-ацетон доаккхача цехий болхлой. Цудухьа хул из каст-каста царна юкъе. Болхлошта цо дІайовзийт унахцІено лораяра бокъонаш, хІаранеца цу хьакъе къамаьл ду.

Тхо да, лерга, къамарга, мераж лор волча Гольфштейн Мазос Ароновича кабинете. Цу чу дукха нах бар. Тахан укхаза гулбеннараш шоаш ба кабинета эша медицински аппараташ хьаяьраш а хьаераш а. ХІанз химкомбината «медицина рационализатораш» лерга операци еш аппаратура вІаштІехьйоаккхаш ба. Медицински Іилмай кандидат волча, дикача сагаца — лораца Мазос Ароновича Гольфштейнаца цар дер доккха а наха чІоагІа эшаш а гІулакх да.

Химкомбината поликлиника медицински болхлой: лораш, нн. Черекова, Башлакова, Гольфштейн, медицински сестраш нн. Баликоева, Кириленко, Берендюкова наьха унахцІено лораяра вахте а этта латт. Цар чІоагІа лораю химикий унахцІено — цох доккха баркал йоах химикаша.

С. САРАНЦЕВ.

Топаш тоха суд яьй

1927 шера ваьча **Янарсаев Рамазана**, менна веха а волаш харцахьа валарах 1964 шера 12 апреле Грозненски района № 15 йолча совхоза Центральни усадьберча клуба фойе гр-ка **Гучигова** Тамара йийнаяр.

ШоллагІча дийнахьа милице органаша хьа а леха лаьцар Янарсаев.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча суда уголовни дешаш леладеча Судебни коллеге, гуччахьарча судебни заседане цу уголовни дешага а хьежа, Р. Янарсаевна эггара чІоагІагІа йола суд йир — топаш тоха.

Приговор кхоачашдаьд.

Дешара кІира йисте ма даьллинге а дешарах, дисциплинах отчет еш линейка ю Грознерча № 38 йолча юкъерча школе. ХІара кІиранна классаш цІена-бІеха йий, дешархой шоаш цІена бий хьожаш дежурнеш хул цхьан класса дешархой. ДІадахача кІиранна дежурнеш бар бархІлагІча «а» класса дешархой. Ужаш дика хьежаб школа малагІча хьале я. Цудухьа еннай царна школа администраце Сийлен грамота а.

Сурта тІа: школа завуч Агаджанова Нина Зельфугаровнас грамота дІалу 8-ча «а» класса дешархочунга М. Кодзоевайга.

И. Плиева сурт.

СПОРТ

ШАШКАШ

Укх деношка бІаь клетка йолча шашкех ловзаш Нохч-ГІалгІай АССР-е хьалхара моттиг яккхара яхь хилар Грознерча шахматни клубе. Дика ловзаш ба соахка чемпион хинна Н. Тряпицын, цхьоалагІа разряд йола В. Сиденко, С. Абдулхалимов, кхыбараш.

Пхи тур йистеьннай. Турнирни таблице керте латт пхиъ хила езача 4,5 очко йола В. Сиденко. Цунна тІехьа ва Н. Тряпицын (4 очко), хІаьта кхоалагІча моттиге С. Абдулхалимов ва (3,5 очко).

* * *

Укх деношка классически кІалтохаргах латаш Нохч-ГІалгІай АССР-е хьалхара моттиг яккхара хинна яхь чакхъяьннай. Цига дакъа лоацаш хилар, Гудермесера, Грознера 100 совгІа саг. 1965-ча шерара чемпион аьнна цІи яккхара къовсам лоаттабу цар.

Кагийча наха юкъе хьалхара моттиг яьккхар Гудермесерча барт тайнача коллективо. Царна кубок елар. Шоай дозалга диллача чемпионаш хилар М. Рашидов, А. Хатуев Х. Садыков, Р. Катаев, дуккха кхыбараш.

Боккхийча наьха спортивни коллективашта юкъе хиннача къовсаме котбаьлар Ремстройуправлене спортсменаш. Цу командана кубоки 1 степена диплом и делар.

Шоай дозалга диллача котбаьлар А. Шатаев, М. Умалатов, В. Гвоздюков, дуккха кхыбараш. Яхье дакъа лаьцача спортсменашта республикански спортсовета грамоташ еннай.

О. НИКОЛАЕВ.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАХ

ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА ГІУЛАКХАШ

США: АЛАБАМА ЯХАЧА ШТАТА ХОРЖАМИЙ ДНЕВНИК

1965 шера 3-гІа январь. Город Селма (Алабама яха штат). Низ беш доацача гІулакхий кампани йолайир укхаза неграша харжархой санна шоаш дІаязбайтар духьа. Селмеи цунна гонахьарча моттигашкеи 32700 негр вах. Царех харжархой спискаш тІа дІаязваьраш вац 335 саг мара.

18 январь. Низ беш доацача гІулакхий кампанена ше кулгалде аьнна Селме венача Мартин Лютер Кинга, Нобелевски машара преме лауреата кІайча расисто йийттар гостиница вестибюле.

19. январь. Шоаш спискашта юкъебахьар дехаш 62 негр вера харжархошта регистраци еш йолча учреждене. «Бокъо йоацаш гулбеннаб» аьнна бехке беш берригаш а лийцар уж полицейски шерифа Джеймс Кларка.

24 январь. Федеральни судахочо Дэниель Томаса судо соцам бир шоаш харжархошта юкъе дІаязбайта гІертача неграшта «кхерам тІатувсилга е халахетар делга» шерифана Кларкана дехкаш.

25 январь. Шоаш дІаязбайта гІертача негрий йоккха очередь эттар регистрационни учрежденена лалларча тротуара тІа. Шин полицейске хьа а лаьца улица наькъа тІа нийсса барттала техар негритянка Анни Купер. Шериф Кларк, цунна ІотІа а хайна, кертах полицейски гІадж етта волавелар.

1. Февраль. «Законах йоацача демонстрацена» керте лаьттав аьнна бехке а веш Мартин Кинг лаьцар шерифа Кларка.

2 Февраль. Набахтара кепа йоазонна заявлени йир Мартин Кинга: «Укхаза соца чубоахка неграш дукхагІа ба харжархой спискаш тІа дІаязбаьрел».

3 февраль. КІайча цІено хьакхайкадир, Алабамерча событеех массаза а долчча бесса а хоам бу президентага Джонсонага, аьнна.

4 февраль. Президента Джонсона хьакхайкадир, «Беррига американцаш эгІазбаха беза шоаех цхьаннена йита а хоржамий бокъо ца луш юте», аьнна. Цо аьлар, Селма дош ший правительства суде а деннад, суда соцамга хьежаш а вагІа ше аьнна. Цу дийннахье а федеральни судахочо Д. Томаса суда соцам бир неграшта регистраци яра процедура сихъелгеи регистраци яра хьалххагІе а духьал доаккха гІулакх лоархІаш йола хала политически экзамен ютилгеи Селма чиновникашта тІадожадеш.

5 февраль. Каралоацама 200 доллар а даьккха набахтара арахийцар Мартин Кинг.

6 февраль. Неграшта харжархой бокъо ялара деша ше тІаэцар дийхар Мартин Кинга президент Джонсонгара. КІайча цІено юстице министра тІагІолга могадир Кинга. (Алабамерча шийна подданни барий демократически бокъоний гадаккха ха яцар президента, хІана аьлча, цу хана Къилбаседен Вьетнама бомбаш чуеттара наькъаца Къулбехьен Вьетнамера «демократи лораяра» гІулакхах чувенна воаллаш вІалла а мукъавацар из).

16 февраль. Шоаш дІаязбайта гІертача негрий очередь эттар регистрационни учреждени чуйолча цІенашта хьалхашка. ДІа-юха доха, аьнна приказ делар царна шерифа Кларка. Демонстраци вІашагІтехача священника Вивьена Кларкага аьлар: «Гитлер миссел во-м ца хила а мег хьо, цхьабакъда, во саг-м хьо а вакх». Из цо аларах шерифа Кларка бата тІа бий техар Вивьена. Священник лаьттах кхийтар; цІий ухар цун багара.

20 февраль. Город Мэрион (штат Алабама). Шоаш дІаязбайта гІертача негрий демонстраци эккхайир полице. Гийга тІа ворхІазза йоала тепча теха вийра цхьа демонстрант.

3 март. Шин бетта лаьттача низ беш доацача гІулакхий итог укх тайпара я: вийна цхьа саг, бІаьш нах йийтта, 3.700 саг лаьцаи цхьаккха негр харжархой спискашта керда юкъевахьанзеи.

Алабамера политически дневник хІанз а чакхдаланза да.

ЯПОНИ: БІАЬСТАН ЮХЬЕРА НАСТУПЛЕНИ ЙОЛАЕШ Я ПРОЛЕТАРИАТ

Керттерча капиталистически мехкий группана юкъе дукхача хана дення болхлойи гІулакхерча наьхеи алапеш къаьстта лоха хиларца белгалъяьнна я Япони. Японски болхлой класс хьахиннача къаьсттача исторически хьалех доахк цу гІулакха овлаш. ДІаяхача цу замах юхедисараш хІанз а дІадаханза да, Японе промышленность тІом чакхбаьнначул тІехьагІарча шерашка моллагІча кхыча капиталистически мехкарчул сихагІа дегІаиха йоллашехьа а. Производства боарамга диллача (капиталистически дунен чу) укх гарггарча пхе е итт шера хьалхара цхьа США дІаяьнначул тІехьагІа Англели Малхбузен Германели хьалха а яьнна шоллагІча моттиге кхоачаргйолча наькъа тІа латт хІанз Япони. ХІанз дунен тІа хьалхарча моттиге кхаьчай Япони форда кемаш хьалдараи мотовелосипедаш, хІамаш тега машинаш, фотоаппараташ, турмалаш, сахьаташ, транзисторни радиоприемникаш хьяраи. Болат лоаладарга диллача 1964 шера Малхбузен Германи тІехьа а йита, хьалха латтача США-гара дІаиккхача, шоллагІча моттига тІа яьлар Япони.

Геттара лохача маьхах балха низ ийбе торо хиларо японски капиталисташта шоай конкурентaшта гарга боккха аьттув лу сбыта дунен рынкашка. ДарегІча японски товараша — кІадаша, велосипедаша, хІамаш тегача машинаша, фотоаппараташа, радиоприемникаша, хІаьта укх тІехьарча хана автомобилаша а — Африка, Къулбехьен Азе, Латински Америка мехкашкара сбыта рынкаш хьалйиза ца Іеш США, Англе, кхыча капиталистически мехкашкара моттигаш лувцаш а латт. Американски английски транспортни компаней даьшта гІойленагІа хет, масала, форда кемашта японски судоверфешка заказ дар, хІана аьлча, Америкаи Англеи судоверфешта бала безаргболчул 30 е 40 процент кІезигагІа мах боаккх царех японцаша.

Тамаш а яц, дарегІа болхлой низ японски капиталиста сигалара Іочудайта беркат хеташ хилари ишта моттиг массаза а йолаш хилар дезаш из хилари. Цхьабакъда, пролетарешта, бакъдар аьлча, кхыча тайпара хет из. Из ахфеодальни общества тІехьале цІенъяь дІаяккха кийча я японски болхлой класс. ТІом чакхбаьнначул тІехьагІарча хана японски болхлоша, капиталисташта духьала хала къовсам лоаттабаьчул тІехьагІа, цхьадола толамаш даьхар. Юкъера алапи лакхделар. Цхьабакъда, хІаьта а Англерчул шозза лохагІеи Америкерчул диазза лохагІей да из хІанз а. японски болхлочун къахьегама овсарле малхбузеневропейски болхлочун къахьегама овсарленна нийсса йоллашехьа а. Цунна дІатІатоха деза, японски болхлоша лакхдайтача алапех дикка доккха дакъа массаза а политически инфляце чудуаш хилар. Японе ахчан единица — иен — дааим яйлуш я. Официальни даннешка хьежача, иена мах 1959 шера дениз 34 процент лохбеннаб.

Укх тІеххьарча шерашка къовсама ший тайпара тактика лелаю японски профсоюзаша. ХІара шера марти апрели бетташка бокъонца бувзам а оттабийя промышленноста дерригача доакъошкарча болхлойи гІулакхерча наьхеи къовсам вІаштІехьбоах цар алапи лакхдайтари массанахьара а къахьегама хьалаш тоадайтари духьа. ЙІаьха е лоаццача ханара забастовкаш юкъе а йолаш долча цу дуккхача наьха къовсама гІулакхех болхлой класса бІаьстан юхьера наступленеш аьнна цІи тиллай.

Укх шера официально 25 феврале дІайолаеннай бІаьстан юхьера наступлени. БІаьстан юхьерча наступлене тактически программа кийчъяра гІулакха дикка доккха дакъа кхоачар ший болх 4 марта йистебаьккхача профсоюзий генеральни совета съездага. Генеральни совета чуйоагІа шоай мугІарашка 4.500 000 болхлои гІулакхера саги волаш йола профсоюзаш. Кхы тайпа профсоюзни юбъединенеш а я Японе. Царца ва 4000 000 гаргга профсоюза член. БІаьстан юхьерча наступленена кулгалдара вІашагІйоллаш ерригача профсоюзни объединеней викалаш чу а боагІаш йола бІаргча цхьа центр я. 1965 шера бІаьстан юххерча наступлене юкъара декхараш а лоархІаш дІадеха оттадаьд алапи лакхделга, кхы лох а бергбоацаш тешшаме алапена цхьа боарам оттабелга, производствана капиталистически рационализаци ярах хургдолчох болхлой лорабелга, социальни страховане система тоаелга. Иштта дІадехаш да Японе чурчеи арахьарчеи политикан дола хІамаш а. Укх шера бІаьстан юхье еча наступленена юкъе дакъа лоацаш 7.000.000 гаргга болхлойи гІулакхера нахи хургба аьнна хеташ да.

ИСПАНИ: ДИКТАТОРА ФРАНКОНА ДУХЬАЛА КЪОВСАМ БОЛАБАЬБ СТУДЕНТАША

1939 шера денз Испанера политически вахар тоІадаьча фашистски диктатура бетон мел чІоагІа яле а, из а лелха йолаеннай. Соахка бирсача франкистски режима духьала къовсам болабаьраш Астурера шахтераш бар. ХІаьта хІанз из дерац испански университеташкара студенташ ба.

Январь бутт бовш дешаш 18 000 саг чуволча Мадридски университерча студенташа дІадийхар правительстваца юкъа хІама доацаш а демократически ларда тІа хоржаш а йола орган а йолаш йола студентийи преподавателийи союз вІашагІйоллилга. Из цар дІадийхар дІатІаэца тигайзар правительства. «Нагахьа санна студенташа шоай лоІамера синдикаташ (союзаш) вІашагІйохке, аьлар правительства викалех цхьанне, иззаморг дІадехаргда промышленни синдикаташа а, хІаьта испански профсоюзий еррига система талхарг а я». Преподавателий дикка доккхача даькъо хьал а лоацаш, шоаш дІадехаш хиннарашта тІера ца боалаш бар студенташ, митингаши демонстрацеши вІашагІа а етташ. Правительства репрессеш духьалъяьхар цу гІулакха. Судага гІолла тІакхувлга оттадир цо цу болама духьала дукхагІа дакъа лоацаш хиннача профсоюзаштеи студенташтеи духьала. Іаьдалаша еннача распоряженех 24 феврале занятеш соцайир Мадридски университета медицински филологически факультеташка.

Правительства репрессешта забастовкашцеи кхы а йоккхагІча демонстрацешцеи жоп делар студенташа. Цул а совгІа, Мадридски университерча 500 гаргга волча студенто гуччахьа къовсам болабир диктатора Франкона духьала. 27-ча феврале митинге вІашагІкхийттача цар «Преподавателийи студентийи паргІата ассамблей» вІашагІйолла аьнна соцам бир, цунах университета студенташта хьалхара латта бокъо йола алхха цхьа организаци а лоархІаш. Мадридцаш хьаллаьцар Испане кхыча городашкарча студенташа а. Демонстрацеш хилар Саламанке, Севилье, Барселоне, Гренаде, Бильбао. Цхьабакъда, бІаргаяйначар дувцачох, къаьстта йоккха демонстраци яр 2-ча марта Мадриде хиннар. Баржаш латтача боламо кхераяь Франко правительство тІехьашкаювла яьлар. КхоалагІча марта цо хьакхайкадир Мадридски университета медицински филологически факультеташка занятеш юха дІайолаеш хилар. Шоай хьалхара котало санна лоархІ из студенташа.

Студентий хІанзарча болама лоархІам кхетабе йиш яц цунах Испанерча дерригача политически хьала керттера дакъа а лоархІаш мара. Селлара майра къовсам лоаттабулургбацар, нагахьа санна бахача нахах дерригаш а хІана дац аьнна дола тайпаш царна мутІахьа децареи уж цар хьал ца лоацареи.

«Испане мел хьувзача гІулакхаша, — йоах Испане Коммунистически парте заявлене тІа, — бакъду хІанз кхы а дукхагІа бикълуш латтача, фашистски диктатурана духьаларча къовсама бокъонца къаман характер хилар». Коммунистически парте болхлой класс тІахьех студенташа къонахчалца лоаттабу къовсам хьаллацара.

Цхьа керда а цІена а хІамаш холу Испане политически атмосфераца. Испански вахар гарггара гуш болча цхьабараша йоах, из ерригa атмосфера хувцаллара маІан сенах латт аьлча, из латт, бирсача диктатурах халкъ ца кхерача доалаш латтача цу ханна франкистски режима кулгалхой шоаш халкъах кхерабенна хиларах. Цу кхерама белгалонех цаІ я революционера Хусто Лопеса кхы цІаькха а тІакхе долалургда, Іаьдал аьнна хьалхагІа ше дІакхайкадаьр 26 феврале юхадаккханза ца йоалача Франко правительство кхачар.

Хьанна хов, цхьан подпольни листовка тІа из аьннача тайпара, «ший политически эволюце гола тохача пункте» латташ хила а тарлу Испани; Доларес Ибаррурe «ЦІийнеи Іоажалеи корта» аьнна цІи тилла болча испански историе керта тІеххьара оагІонаш хано дІакхоачашъеш хила а тарлу.

И. КАДОМСКИЙ.
(ТАСС).

КНР ПРАВИТЕЛЬСТВА ЗАЯВЛЕНИ

ПЕКИН, 6 март. (ТАСС). Укхаза кепа теха араяьккхай Вьетнама духьалара США керда тІема провокацеш харцахьа лоархІаш йола Китайски Халкъа Республика правительства заявлени.

«Китая правительстваи китайски халкъои, — йоах заявлене тІа, — чІоаггІа харцахьа лоархІ Джонсона американски правительства керда тІема провокацеш, чІоагІа могаю американски агрессорашта духьале еш тІем тІа сийдолча вьетнамски халкъо яьха башха-дика коталонаш».

Заявлене тІа йоах, «США мара кхы цхьаькха вац 1954 шерара Женевски соглашенеш телхаер, машара наькъаца Вьетнам вІашагІтохара новкъарло ер шоайла дулхах-цІех дола 30 миллионни вьетнамски халкъ дуккхача ханна дийкъа лоаттадалла гІайгІа цунна качъеллар. США мара кхы цхьаькха вац Къулбехьенвьетнамски халкъа марионеточни Іаьдал качделлар а къулбехьен вьетнамски халкъа къиза эксплуатацен Іазани тІалоаттадер а, США-и Къулбехьен Вьетнама марионеточни Іаьдали мара кхы цхьаькха вац къулбехьенвьетнамски халкъа шоаш лелаеча репрессешцеи деча низашцеи къулбехьенвьетнамски халкъ къовсамаи духьаленнеи гІоттадаьр».

ВІашагІкхийттача Штаташа, йоах КНР правительства заявлене тІа, «Вьетнама духьалара герзацара интервенции агрессии сов чехка соцае а ший деррига герзащара низащ Къулбехьен Вьетнамера сов чехка арадаха а деза». «США-с, хІанз шоаш ечча тайпара, агресси дукхагІа шер ме ю, дукхагІа эхь ду цар шоашта, хІаьта беррига тІом цар аьттув боацаш чакхбаларца, царна дизза эхь тІадужаш, шоаш сий доацача йоахаш, шоаш мел лийрхІар дохарца хадарг а да из», — йоах заявлене тІа.

Чакхйоаллаш КНР правительства заявлене тІа йоах: «650 миллион долча китайски халкъо хаьда хьаллоац вежарашка дола вьетнамски халкъ, чакхдаллалца къовсам лоаттабергба американски империализмана духьала».

Стэнливила тІакхоачача

БРАЗЗАВИЛЬ, 6 март. (ТАСС). Стэнливила гоннахьарча моттигашка тІом аьттув болашагІа бе болабеннаб конголезски партизанаш. Цунна мукІарло ца дича яланзар тахан Леопольдвила радио, Конго аьрда оагІорахьарча берда тІарча Чомбе бІунашта Стэнливила юххе повстанцаша атака яьй аьнна хоам а беш. Леопольдвила радиос, Чомбе эскара генеральни штабага гІолла, иштта белгалдоаккх, Келе районе (центральни Конго) повстанцаша укх тІеххьарча деношка тІом сихбаь хилар.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный ЦІеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахареи, промышленнии, ортбоахамеи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий» Проспект Революции. 7/84.

СФ02216. Заказ № 1436.